

Jag langar alkohol

- En kvalitativ studie om föräldrar som köper eller köpt ut alkohol till sina ungdomar

Emelie Strömberg och Elin Genberg

2019

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi
Examensarbete för kandidatexamen i kriminologi
Examinator: Sofia Wikman

Abstract

I supply alcohol - a qualitative study of the reasons to why parents supply alcohol to their teenagers

The purpose of this study was to examine the reasons why parents made the choice to supply alcohol to their teenager and how the parents view their actions as a criminal offence. The material for this study was collected by 6 qualitative telephone-interviews with parents who had bought alcohol to their teenager. The material was then analyzed with a qualitative content analysis and later on compared with previous research and the theory of neutralization techniques and the routine activity theory. The results showed that parents supply alcohol based on the argument that they thought their teenagers would get alcohol from other sources, that the parents could get the chance to talk with their teenagers about alcohol or that alcohol was a natural source of a teenager's life. The result also showed that social norms in the society also had an effect on parents' view on supplying alcohol to their teenagers. The parents also had the view that secondary supply of alcohol to their teenagers was not a serious crime.

Keywords: *Parents, adolescents, alcohol*

Sammanfattning

Uppsatsens syfte var att undersöka bakomliggande orsaker till varför föräldrar förser sina ungdomar med alkohol och hur föräldrarna ställer sig till tanken på deras egna agerande som en brottslig handling. Vi genomförde 6 telefonintervjuer med föräldrar som köpt ut alkohol till sina ungdomar. Genom en kvalitativ innehållsanalys analyserade vi materialet och jämförde med tidigare forskning samt teorin om neutralisationstekniker och rutinaktivitetsteorin. Resultatet visade att föräldrar valt att köpa ut alkohol på grund av att de ansåg att deras ungdomar kommer få tag i alkohol genom andra källor annars, att föräldrarna får en chans att skapa en dialog med sin ungdom gällande alkohol samt att föräldrarna avdramatiserade alkohol genom synen att det var en naturlig del i en ungdoms uppväxt. Resultatet visade även att sociala normer i samhället påverkade föräldrarnas syn på att köpa ut alkohol till sina ungdomar samt att föräldrarna ansåg att det inte var ett allvarligt brott.

Nyckelord: Föräldrar, ungdomar, alkohol

Förord

Vi vill tacka de intervjupersoner som valt att ställa upp för intervju, utan er medverkan skulle vår uppsats inte vara möjlig att genomföra.

Vi vill även tacka våra familjer och vänner som varit ett stöd.

Elin Genberg och Emelie Strömberg

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	2
2. Förklaring av begrepp.....	3
2.1 Ungdomar.....	3
2.2 Föräldrar.....	3
2.3 Langning av alkohol.....	3
2.4 Alkohol.....	3
3. Disposition.....	3
4. Bakgrund.....	3
5. Tidigare forskning.....	5
5.1 Förklaringar till varför föräldrar anser att det är acceptabelt att köpa ut alkohol till sina ungdomar.....	6
5.2 Varför föräldrar köper ut alkohol till sina ungdomar kopplat till dess konsekvenser.....	6
5.3 Föräldrars attityder gällande att köpa ut alkohol till sina ungdomar.....	7
5.4 Normer i samhället kopplat till langning av alkohol.....	9
5.5 Forskning gällande varför föräldrar väljer att köpa ut alkohol till sina ungdomar.....	9
5.6 Synen på lagen gällande langning av alkohol kopplat till attityder och normer i samhället.....	9
5.7 Informationsinsatsen TÄNK OM.....	10
6. Teori.....	11
6.1 Neutralisationstekniker.....	11
6.2 Tillämpning av neutralisationstekniker.....	13
6.3 Rutinaktivitetsteorin.....	13
6.4 Tillämpning av rutinaktivitetsteorin.....	14
7. Metod.....	15
7.1 Kvalitativ metod.....	15
7.2 Semistrukturerade intervjuer.....	15
7.3 Tillvägagångssätt.....	16
7.3.1 Urval.....	16
7.3.2 Kontakt intervjupersoner.....	17
7.3.3 Skapande av intervjuguide.....	17
7.3.4 Genomförande av intervjuer.....	18

7.3.5 Telefonintervjuer	18
7.3.6 Transkribering.....	19
7.3.7 Efter genomförandet av intervjuer	19
7.3.8 Analysmetod av intervjuer	21
7.4 Validitet och reliabilitet.....	22
7.5 Generaliserbarhet.....	23
7.6 Etiska problem.....	24
8. Resultat och analys.....	25
8.1 Huvudtema: Andra källor till alkohol.....	25
8.2 Huvudtema: Samtalet i centrum.....	27
8.3 Huvudtema: Alkohol är en del av ungdomen.....	29
8.4 Huvudtema: Brottslig handling.....	31
9. Diskussion.....	37
9.1 Hur förklarar föräldrar beslutet att förse sina ungdomar med alkohol?.....	37
9.2 Hur är föräldrarnas syn på att deras egna langning av alkohol till sina ungdomar är en brottslig handling?.....	38
9.3 Egen reflektion.....	39
9.4 Metodkritik.....	39
9.5 Förslag till fortsatt forskning.....	40
10. Litteraturförteckning.....	41
11. Bilagor.....	44
11.1 Intervjuguide.....	44
11.2 Informationsbrev till deltagare.....	45

1. Inledning

“De flesta föräldrar vill säga att de inte köper ut alkohol åt sina barn, men det är inte riktigt sant.” Detta beskriver Pia Sundell, verksamhetsledare vid barnavårdsföreningen för *Svenska Yle* den 15 december 2018. Sundell förklarar att det är betydligt vanligare än vad man kan tänkas tro, att föräldrar köper ut alkohol till sina barn och därmed gör sig skyldiga till att langa alkohol. Systembolaget (u.å.) förklarar att enligt lag så innebär langning av alkohol, att en individ, till exempel en förälder överlåter alkohol till en ungdom som inte hunnit fylla 20 år. Överlåtandet av alkohol räknas som langning oavsett mängd eller hur alkoholen införskaffats (ibid.). Polisen (2019) beskriver att langning av alkohol är en kriminell gärning där konsekvensen och straffet kan antingen leda till böter eller fängelse upp till 4 år.

Polisen (2018) beskriver att när ungdomar dricker alkohol så ökar risken för att de antingen blir utsatta för brott eller att de själva begår brott i samband med att de är berusade, vilket skapar en otrygghet i samhället. Folkhälsomyndigheten (2016, s. 6) argumenterar för att föräldrar är den viktigaste gruppen att rikta informationsinsatser till gällande langning, då de har möjligheten att som föräldrar påverka äldre syskon och vänner att se allvaret i att köpa ut alkohol till minderåriga. Polisen (2018) beskriver att deras arbete involverar att informera allmänheten om langning av alkohol som en brottslig handling. När polisen genomför sitt brottsförebyggande arbete av langning så riktar de ofta in sig på att informera föräldrar och ungdomar som målgrupp (ibid.).

IQ skriver på sin hemsida att somliga föräldrar vill avdramatisera alkoholen genom att låta ungdomarna få testa och därmed ta bort känslan av att det är förbjudet, men forskning tyder på att det enda man lär sina tonåringar i de situationerna är att dricka (IQ, u.å.). Ekeroth skriver i en artikel i tidningen *Accent* (2013) som är Sveriges största tidning om droger och nykterhet, att alkohol kan vara skadligt i barn- och tonårstiden då individers hjärnor är i ett omfattande utvecklingsstadium. Detta gör att permanenta skador kan uppstå om utvecklingen störs under de perioderna (ibid.).

Det kan vara svårt för föräldrar att stå emot när deras ungdom kommer och ber om alkohol. Olika föräldrar kan ha olika anledningar och förklaringar till varför de bjuder och köper ut alkohol till deras ungdomar, oavsett om de anser att detta är moraliskt rätt eller inte.

Med bakgrund i det och att langning är en brottslig gärning, samt att polisen beskriver att ungdomsbrottslighet och alkohol kan ha ett samband så tycker vi att ämnet är kriminologiskt relevant. Det faktum att alkohol har en tendens att avdramatiseras av föräldrar, att alkohol har visat sig vara skadligt för ungdomar samt att föräldrar köper ut alkohol till sina ungdomar bidrar till att alkoholfrågan kan ses som ett problem. Ämnet föräldrar och langning av alkohol kan här vara viktigt att studera.

För vår uppsats anser vi att det skulle vara intressant att undersöka och prata med de föräldrar som tagit beslutet att köpa ut alkohol till deras ungdomar. Varför har de tagit beslutet att köpa ut alkohol till sina ungdomar? Vi har för vår uppsats valt en kvalitativ ansats då vi är intresserade av att studera *varför* föräldrar väljer att köpa ut alkohol snarare än *hur* vanligt förekommande det är, samt hur föräldrarnas syn på deras *egna* langning av alkohol till sina egna ungdomar är en brottslig handling.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka bakomliggande orsaker till varför föräldrar förser sina ungdomar med alkohol (langning av alkohol) och hur föräldrarna ställer sig till tanken på deras egna agerande som en brottslig handling. För att undersöka detta har vi utformat två frågeställningar:

- Hur förklarar föräldrar beslutet att förse sina ungdomar med alkohol?
- Hur är föräldrarnas syn på att deras egna langning av alkohol till sina ungdomar är en brottslig handling?

Avgränsning:

Vi har valt att intervjua föräldrar som har köpt ut alkohol till sina ungdomar och som vet om att det är olagligt.

2. Förklaring av begrepp

I detta avsnitt så definieras relevanta begrepp som återkommer under uppsatsen.

2.1 Ungdomar

Begreppet ungdomar avser i uppsatsen individer som är under 20 år gamla, det vill säga individer som är myndiga och omyndiga, men som ännu inte nått åldern för att handla på systembolaget.

2.2 Föräldrar

Att vara förälder behöver inte alltid innebära en biologisk relation. Föräldrar avser därför i uppsatsen individer som har barn i sin tillvaro. Föräldrar kan i sammanhanget vara biologiska eller icke biologiska föräldrar, styvföräldrar eller vårdnadshavare som har juridiskt ansvar. I uppsatsen använder vi begreppet föräldrar utifrån ovanstående motivering.

2.3 Langning av alkohol

Begreppet langning avser i denna uppsats när föräldrar köper ut alkohol i syfte av att ge till sina egna ungdomar som är under 20 år, vilket är olagligt.

2.4 Alkohol

Begreppet alkohol avser i denna uppsats alla former av alkoholhaltiga drycker.

3. Disposition

I detta avsnitt presenteras studiens olika kapitel för att underlätta läsningen hos mottagaren. Studien inleds med en inledning följt av syfte, frågeställningar och en motivering för avgränsningar i studien. Därefter förklarar vi begrepp som finns i studien. Fortsättningsvis så presenteras en bakgrund i ämnet följt av tidigare forskning. Efter detta presenteras studiens valda teorier följt av metod. Senare i studien så presenteras resultat och analys följt av en diskussion. Avslutningsvis så presenteras litteraturförteckning och bilagor.

4. Bakgrund

Alkohol som samhällsfråga

Weibull (2012 s. 49) beskriver att när det kommer till frågan om alkohol så har Sverige motstridiga åsikter gällande synen på vad de tycker om alkohol och de alkoholvanor som visas

upp i samhället. Weibull (2012 s. 61) diskuterar även att synen på alkohol kopplat till våra alkoholvanor kan suddas ut på grund av olika sociala normer eller situationer som belyser alkohol som ett naturligt inslag i vardagen. Exempel på detta kan vara att föräldrar som förser ungdomar med alkohol inte anser att detta är så farligt, då de kan få tag i alkohol från andra källor annars (ibid.).

Alkoholpolitik

Weibull (2012 s. 55) beskriver hur allmänhetens syn på alkohol kan påverka alkoholpolitiken. Sveriges alkoholpolitik påverkas även av EUs alkoholpolitik, då deras beslut påverkar medlemsländernas alkoholpolitik (SOU, 2004:86 s. 141). När Sverige hade ordförandeskap i EU var en av de punkter som lades fram att arbeta med alkoholfrågan, för att minska de skador som den förorsakar (ibid.). SOU (2004:86 s. 142) beskriver att ministerrådet var intresserade av att fokusera på ungdomars alkoholkonsumtion och hur den ska minska, men att arbetet på en europeisk nivå inte gått tillräckligt snabbt. Detta kan dock även bero på att Sverige har en mer restriktiv alkoholpolitik än andra medlemsländer i EU (SOU, 2004:86 s. 143). Inom alkohol opinionen finns det dock en ökad förståelse för vilka konsekvenser alkoholkonsumtionen får för samhället, samt att det behövs en starkare alkoholpolitik och mer riktade insatser (ibid.). I samband med alkoholpolitiken kan även Sveriges alkohollag (SFS 2010:1622) 3 kapitlet 7§ vara värt att lyfta fram, där det framgår att alkohol varken får säljas eller lämnas ut till någon som inte har fyllt 20 år.

Ungdomars tillgång till alkohol

Barnombudsmannen (2005:05 s. 39) beskriver att resultatet från en enkät gällande ungdomars alkohol och drogvanor visade att 57% av ungdomarna drack alkohol. Barnombudsmannen (2005:05 s. 39-40) beskriver att en anledning till varför ungdomar får tag i alkohol även fast det är olagligt kan bero på att föräldrar inte sätter tydliga gränser och att det borde finnas mer initiativ till att utbilda föräldrar hur de ska göra för att minska alkoholkonsumtionen hos ungdomar, samt att inte köpa ut. Barnombudsmannens undersökning visade även att föräldrar är mer benägna att förse sina ungdomar med alkohol desto äldre ungdomen är (Barnombudsmannen, 2005:05 s. 71). Dock så beskriver Weibull (2012 s. 55) att det är allmänhetens syn och upprätthållandet av normer kopplat till alkohol som även påverkar samhällets opinion om alkohol, vilket därefter kommer påverka alkoholpolitiska agendor.

Förebyggande insatser i Sverige mot minskad alkoholkonsumtion

SOU (2004:86 s. 168) beskriver att några av de mest effektiva insatserna mot alkohol inkluderar att åldersgränsen för att köpa alkohol är hög, att statliga monopol som systembolaget finns samt att antalet försäljningsställen, tillfällen och öppettider är reducerade. Andréasson et al. (2001, s. 61) beskriver dock att bara för att det finns åldersgränser för alkohol, så behöver detta inte stoppa ungdomar från att få tag i alkohol.

5. Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning och information från folkhälsomyndigheten. Tidigare forskning har vi hittat genom att söka i Discovery via högskolan i Gävles hemsida där vi specificerat sökningarna till artiklar som är peer-reviewed. Vetenskapsrådet (2019) beskriver att peer review innebär att andra forskare inom samma vetenskapsområde gör en kvalitetsgranskning av den aktuella studien innan den publiceras.

Vi använde sökorden '*parents providing alcohol*' som hade 724 sökträffar vilket gjorde att vi hittade artikeln av Jongenelis, Johnston och Stafford (2018). Genom att söka på '*alcohol and parents*' som hade 34,228 stycken sökträffar så kunde vi hitta artikeln av Mattick et al. (2018). Andra sökord vi använde i Discoverys databas via Gävles hemsida var '*parents supply alcohol*' som hade 636 sökträffar vilket resulterade i att vi hittade studierna av Smyth, Darker, Donnelly-Swift, Barry och Allwright (2010), Ward och Snow (2011) samt Jones och Francis (2015). Ett annat sökord var '*secondary supply alcohol*' som gav 982 sökträffar där vi hittade artikeln av Roche, Steenson och Andrew (2012). För att hitta informationen från folkhälsomyndigheten (2016) så besökte vi deras hemsida och använde sökordet '*langning alkohol*' som gav 134 stycken sökträffar.

Vi försökte hitta tidigare svensk forskning som utforskat anledningar till varför föräldrar köper eller köpt ut alkohol utan resultat. Därav valde vi att söka efter internationell forskning kring ämnet som gav oss de artiklar vi nämnt ovan. Den svenska forskningen baserat på langning och föräldrar beskriver olika informationsinsatser som vidtagits i Sverige samt statistik över hur ofta föräldrar köper ut alkohol. Detta stämmer dock inte överens med syftet med vår uppsats, då vi är intresserade av att studera *varför* föräldrar väljer att köpa ut alkohol snarare än *hur* vanligt förekommande det är. Vi valde dock att inkludera en utvärderingsrapport av

folkhälsomyndighetens insats TÄNK OM. Bakgrunden till det var att vi ville inkludera något från en svensk kontext i studien, samt att den utvärderingsrapporten beskrev att föräldrar är en viktig grupp att rikta in sig på när det kommer till langning av alkohol.

5.1 Förklaringar till varför föräldrar anser att det är acceptabelt att köpa ut alkohol till sina ungdomar.

Jongenelis et al. (2018, s. 2281) har presenterat en studie där syftet var att påvisa varför föräldrar anser att det är lämpligt att ge alkohol till sina barn som är minderåriga. Studien genomfördes genom en online-undersökning där föräldrar som hade barn under 18 år deltog och svarade på frågor om bland annat deras inställning till alkohol samt hur deras egna barns alkoholkonsumtion såg ut (ibid.). Resultatet från Jongenelis et al. (2018, s. 2281) visade på att 44% av de föräldrar som deltog i studien köpte ut alkohol till sina barn. Det gick att se ett samband där föräldrar som var villiga att köpa ut alkohol till sina minderåriga barn inte trodde på de rekommendationer och skador som fanns gällande ungas alkoholbruk (ibid.). Vidare så framgick det att insatser som genomförs i syfte att minska att föräldrar förser sina barn med alkohol bör vara inriktade på att det kan bidra till skada för barnet, vilket är ett budskap som skulle kunna nå ut och övertyga föräldrar genom bland annat informationskampanjer (Jongenelis, et al., 2018, s. 2281).

5.2 Varför föräldrar köper ut alkohol till sina ungdomar kopplat till dess konsekvenser.

Mattick et al. (2018 s. 1) beskriver att föräldrar väljer att köpa ut alkohol till sina ungdomar eftersom föräldrar tror att deras val leder till mindre skada än om föräldrarna inte köper ut alkohol och deras ungdomar vänder sig till andra källor istället. Syftet med studien var att studera vilket samband det fanns mellan de föräldrar som köpte och inte köpte ut alkohol till sina ungdomar, kopplat till vilka konsekvenser detta hade hos ungdomarna utifrån olika variabler (ibid.). Dessa variabler inkluderade berusning, alkoholrelaterade skador, vilka symptom ungdomarna upplevde av att missbruka alkohol, alkoholmissbruk och beroende (Mattick et al. 2018 s .1). Resultatet visade att ungdomar som förser med alkohol av sina föräldrar i större grad fått konsekvenser utifrån tidigare nämnda variabler, till skillnad från de ungdomar som inte fått alkohol från sina föräldrar (ibid.). Resultatet visade att ungdomar som fick tag i alkohol från både föräldrar och andra källor hade de största sannolikheterna för att uppfylla alla variablerna som använts i studien över alkoholens konsekvenser (Mattick et al. 2018 s . 2).

Mattick et al. (2018 s. 7) beskriver att ungdomar som får alkohol av sina föräldrar hade större risk att utsättas för skador som finns kopplat till alkohol än ungdomar som inte får alkohol av sina föräldrar. Mattick et al. (2018 s. 7) förklarar att det därför inte finns några bevis för att föräldrar som köper ut till sina barn är en skyddsfaktor för att ungdomarna dricker mindre eller tar del av mindre skador i samband med alkohol. Detta går emot det som vissa föräldrar tror, att deras agerande med att köpa ut alkohol inte leder till att ungdomar dricker mindre (Mattick et al. 2018 s. 1).

Mattick et al (2018 s. 7) förklarar att det inte finns allt för utmärkande forskning som förklarar vilka egenskaper det finns hos föräldrar som väljer att köpa ut alkohol till deras ungdom. Däremot så visar forskning att en anledning till varför föräldrar köper ut alkohol grundar sig i tanken att föräldern anser att detta minskar risken för att ungdomar dricker större mängder alkohol (ibid.). Utöver detta så förklarar Mattick et al. (2018 s. 7) att det finns andra anledningar kopplat till varför föräldrar köper ut alkohol. Detta kan vara att föräldrarna inte satt tillräckligt hårda regler gällande sin ungdom och alkoholdrickande, alternativt att föräldrarna får föreställningen att vännerna till ungdomen får alkohol av deras föräldrar (ibid.). Enligt forskning så finns det även resultat som visar på att föräldrarna väljer att förse sina barn med alkohol då de vill att deras ungdom ska passa in, och inte bli utfrys av sina andra vänner (Mattick et al. 2018 s. 7).

Enligt Mattick et al. (2018 s.7) så går det att förklara att det inte finns några positiva effekter av att föräldrar köper ut alkohol till sina ungdomar då det leder till mer skada hos ungdomen, samt minskar synen på alkohol som ett förbud trots åldersgräns. Mattick et al. (2018 s. 8) förklarar att när det kommer till insatser gällande ungdomar och alkohol så finns det generella insatser som istället fokuserar på att ha ökade åldersgränser eller alternativt utbildar elever i skolan. Det är även viktigt att se över föräldrar och deras attityder gällande lagning, då detta är en grupp som behöver utbildas i att det finns stora risker med att köpa ut alkohol. Detta för att föräldrar inte ska köpa ut alkohol till sina barn (ibid.).

5.3 Föräldrars attityder gällande att köpa ut alkohol till sina ungdomar

Smyth et al. (2010 s. 1) har genomfört en studie, där syftet var att se hur föräldrar ställde sig till att förse sina ungdomar med alkohol samt vilka anledningar föräldrar hade till det. Metoden för detta var att genomföra telefonintervjuer med föräldrar på Irland för att få svar på syftet med studien (ibid.). Studien visade att 27% av föräldrarna som deltog i studien tyckte att det

acceptabelt för en förälder att bjuda sin ungdom på alkohol, 63 % var negativt inställda och 11% visste inte vad de tyckte i frågan alternativt kände sig osäkra (Smyth et al.2010 s. 1). Däremot skulle majoriteten av föräldrarna inte velat att någon annan förälder gav deras ungdom alkohol (ibid.). Smyth et al. (2010 s. 6) beskriver även hur forskning visat att de flesta av föräldrarna känner sig förvirrade eller har svårt att veta vilka beslut de ska ta i en sådan här fråga.

Smyth et al. (2010 s. 2) beskriver att det finns väldigt stora skillnader gällande föräldrars åsikter kring huruvida de bör köpa ut alkohol till deras ungdomar eller inte. Forskning visar att föräldrar ofta legitimerar sitt beslut att köpa ut alkohol genom "Harm-reduction" (ibid.). Detta innebär en sorts skadereducering, där föräldrarna anser att skadan blir mindre om de köper ut alkohol till sina ungdomar än att de får tag i alkohol från andra källor (Smyth et al. 2010 s. 2). Föräldrarna trodde även att genom att förse sina ungdomar med alkohol så skulle detta minska ungdomarnas berusning (ibid.). Smyth et al. (2010 s. 2) förklarar att denna syn på alkohol och ungdomar skiljer sig bland forskare, då en del anser att Harm-reduction fungerar och andra förklarar att det inte finns empiriskt stöd för detta gällande ungdomar och alkohol. Smyth et al (2010 s. 2) förklarar att föräldrar introducerar sina ungdomar för alkohol med tanken att detta ska avdramatisera alkoholen. Forskningen visar dock att de föräldrar som introducerar alkohol till sina ungdomar också är de ungdomar som dricker mest (ibid.). Smyth et al. (2010 s. 6) beskriver att de i deras studie även har undersökt huruvida vissa städer påverkar synen på att ge sina ungdomar alkohol, då det visade sig att storstäder som Dublin var mer liberala i frågan än vissa småstäder.

Smyth et al. (2010 s. 6) använde sig av telefonintervjuer som metod men diskuterar även att resultatet kanske skulle kunnat varit annorlunda ifall de gjorde intervjuerna ansikte mot ansikte. De beskriver även att eftersom langning är ett känsligt ämne så kan detta leda till underrapportering i ämnet (ibid). De beskriver även hur forskning visat att telefonintervjuer gjort så att intervjupersoner som svarar är mer benägna att berätta om alkoholrelaterade problemfrågor (Smyth et al.2010 s. 6).

5.4 Normer i samhället kopplat till langning av alkohol.

Jones och Francis (2015 s. 158) beskriver att det finns ett samband mellan ungdomars drickande och vuxnas attityder till detta, vilket ofta speglar sociala normer som finns i

samhället. Sociala normer i samhället påverkar även vuxna och föräldrars beslut kring huruvida de bör förse sina ungdomar med alkohol eller inte (ibid.). Jones och Francis (2015 s. 159) beskriver att det kan finnas en generell norm i samhället att föräldrar ger sina ungdomar alkohol i tron om att andra föräldrar gör detsamma, men att detta inte nödvändigtvis stämmer och att föräldrarna då grundar sina val på felaktiga antaganden. Resultatet visade även att vissa föräldrar som köpte ut alkohol valde att göra detta eftersom de kände sig pressade att köpa ut alkohol, om de visste att deras ungdoms vänner hade föräldrar som köpte ut alkohol (ibid.). Jones och Francis (2015, s. 159) förklarar även hur forskning visat att det finns en generell tanke att föräldrars langning av alkohol är socialt accepterat i vår kultur och att detta var viktigare än att följa lagen.

5.5 Forskning gällande varför föräldrar väljer att köpa ut alkohol till sina ungdomar.

Ward och Snow (2011 s. 169) beskriver att syftet med studien var att se vilka egenskaper föräldrar hade som köpte ut alkohol till sina ungdomar. Resultatet visade att föräldrar som köpte ut alkohol till sina ungdomar ansåg att de var de mest lämpliga att förse sina ungdomar med alkohol. Om föräldern inte gav sin ungdom alkohol så skulle de få tag i alkohol på annat sätt, då det är svårt att stoppa en motiverad ungdom (ibid.). Ward och Snow (2011 s. 169) förklarar även att föräldrarnas egna dryckesvanor, religion och attityder gällande ungdomar och alkohol påverkade deras val i frågan att köpa ut alkohol.

5.6 Synen på lagen gällande langning av alkohol kopplat till attityder och normer i samhället.

Roche, Steenson och Andrew (2012 s. 1) beskriver att syftet med deras studie var att undersöka hur Australiens lag om langning av alkohol påverkade vuxnas syn till att köpa ut alkohol till minderåriga. Roche, Steenson och Andrew (2012 s. 1-2) beskriver att det behöver komma mer information i samhället gällande langning av alkohol, samt att lagarna kan påverka synen på problemet. Dock så finns det generella svårigheter i att människor kommer följa lagen, då detta kan påverkas av olika sociala faktorer som till exempel normer och huruvida lagen ger konsekvenser (ibid.). Roche, Steenson och Andrew (2012 s. 5) beskriver att de som köper ut alkohol till minderåriga begår en brottslig handling. Genom lagstiftningen så signalerar även samhället att det inte är acceptabelt att föräldrar köper ut alkohol till sina ungdomar samt att lagen kan ge straff om en individ blir ertappad (ibid.).

Däremot så beskriver Roche, Steenson och Andrew (2012 s. 6) att om det finns normer och värderingar i samhället som normaliserar ett visst beteende, i detta fall langning av alkohol så är det viktigt att alla är medveten om lagen samt att det finns åtgärder och insatser som gör det möjligt att ta fast potentiella förövare. Roche Steenson och Andrew (2012 s. 6) beskriver att föräldrar är en av de största källorna till hur ungdomar får tag i alkohol idag och att attityderna behöver förändras för att det ska ske en förändring i samhället. Förutom en ändring i attityd så förklarar Roche, Steenson och Andrew (2012 s. 6) hur polisen har haft det problematiskt gällande lagen av langning av alkohol, då brottet inte varit det lättaste att bevisa. Detta kan förstås utifrån att överlåtet av alkohol sker på privat mark eller i hemmet, att det kan vara svårt att bevisa den relation som individen som köper ut har till ungdomen, att det finns svårigheter i att få folk att vittna eller rapportera och att det skulle behövas ytterligare insatser för att ta itu med problemet (ibid.).

5.7 Informationsinsatsen TÄNK OM

Folkhälsomyndigheten (2016, s. 4) beskriver att de bedrivit informationsinsatsen TÄNK OM 2015, vilket är informationsinsats gällande langning av alkohol till ungdomar, ett initiativ som startades år 2009 i uppdrag från Regeringen. Insatsen TÄNK OMs syfte var att rikta sig till föräldrar med ungdomar för att få de att bli medvetna om att de inte bör köpa ut alkohol till sina ungdomar (ibid.). Denna informationsinsats har genomförts med hjälp av olika aktörer som myndigheter, kommuner, organisationer samt länsstyrelser för att sprida informationen vidare (Folkhälsomyndigheten, 2016 s. 4). Folkhälsomyndigheten (2016 s. 5-6) förklarar att föräldrar har stor påverkan för sina ungdomars alkoholvanor och konsumtion, trots att föräldrar inte är den gruppen som köper ut mest alkohol till ungdomar då äldre syskon eller vänner generellt köper ut i större grad. Folkhälsomyndigheten anser att föräldrar är den viktigaste gruppen att rikta informationsinsatser till då de har möjligheten att som föräldrar även påverka äldre syskon och vänner till att inte köpa ut alkohol till ungdomar (ibid.).

Folkhälsomyndigheten (2016, s. 7) beskriver att de arbetat med att publicera information om langning vid tidpunkter då ungdomar dricker mest alkohol, som till exempel Valborg. Informationen har riktats till föräldrar och även publicerats via annonser där innehållet utgår ifrån att informera föräldrar om konsekvenserna av att köpa ut alkohol till deras ungdom (ibid.). Resultatet av insatsen visade att 84% av föräldrarna som deltog i utvärderingen av TÄNK OM, hade tagit del av informationen gällande langning av alkohol (Folkhälsomyndigheten, 2016 s.

8) Resultatet visade även att 39% efter att ha tagit del av informationen hade diskuterat ämnet om alkohol och langning med sin tonåring (ibid.).

6. Teori

I detta avsnitt kommer vi att beskriva teorin om neutralisationstekniker och rutinaktivitetsteorin som vi valt att använda oss av i uppsatsen.

6.1 Neutralisationstekniker

Sykes och Matza (1957, s. 666) teori om neutralisationstekniker ger förklaringar till hur en individ med hjälp av rättfärdigande och ursäkter gör en rationalisering när de står inför valet att begå en brottslig handling. Dock så innebär inte detta att de anser att det är acceptabelt att gå emot etablerade samhällsnormer, men att de olika neutralisationsteknikerna gör det möjligt för individen att lägga över ansvaret på andra situationella faktorer (ibid.). Neutralisationstekniker kan i sin tur rättfärdiga och ursäkta det brottsliga beteendet (Sykes & Matza, 1957 s. 666). Användandet av Neutralisationstekniker betyder dock inte att individen bortförklarar agerandet av sin brottsliga handling innan alternativt efter brottet begås, utan att det snarare är en rationaliseringsprocess där individen tillämpar dessa när de står inför valet att begå en brottslig handling (Sykes & Matza, 1957 s. 669).

Sykes och Matza (1957, s. 667-669) har utifrån detta formulerat 5 olika neutralisationstekniker.

1. *The denial of responsibility.*

Förnekandet av ansvar innebär att när individen står inför beslutet att begå en brottslig handling som går emot de etablerade samhällsnormerna, lägger individen över ansvaret av sin handling på andra faktorer (Sykes & Matza, 1957 s. 667). Dessa faktorer kan vara bortom individens kontroll, vilket till exempel kan bero på den uppväxt som individen haft (ibid.). Neutralisationstekniken förnekande av ansvar innebär dock inte att brottslingen rättfärdigar sitt beteende som en olycka, vilket de inte kunde kontrollera (Sykes & Matza, 1957 s. 667).

2. *The denial of injury.*

Sykes & Matza (1957, s. 667) beskriver att *förnekande av skada* är en form av rättfärdigande och ursäkt som innebär att individen väljer att förneka den skada som uppstår i samband med att denne begått den brottsliga handlingen. Detta kan även bero på att individen inte anser att det skett någon skada, eftersom detta är en tolkningsfråga som individen utgår ifrån (ibid.). Individen kan även anse att deras beteende inte ger någon större skada trots att deras agerande är olagligt (Sykes & Matza, s. 667.).

3. *The denial of victim.*

Denna neutralisationsteknik kan ses som att individen gör ett *förnekande av offer* Sykes & Matza (1957 s. 667) förklarar att individen även om den visserligen tar ansvar för sitt beslutsfattande istället väljer att skylla på att deras handling inte skadat någon annan där denne blivit ett offer. De kan istället rationalisera beteendet genom att förskjuta ansvaret på någon annan, vilket även kan vara en individ som istället borde dömas hårdare än denne själv (ibid.).

4. *The condemnation of the condemners*

Sykes & Matza (1957 s. 667) nämner även en neutralisationsteknik som *fördömandet av dem som fördömer*, detta innebär att individen som begår den brottsliga handlingen istället fördömer de som fördömer att de gått emot de etablerade normerna i samhället. Till exempel kan detta innebära att individen anser att de som fördömer själva begår hyckleri när de fördömer den brottsliga handlingen (ibid.). Genom att fördöma de som fördömer så har individen som begår en kriminell gärning lyckas neutralisera sin egen handling genom att skylla omständigheterna på någon annan och lyfter bort fokus från sitt eget agerande (Sykes & Matza, 1957 s. 667).

5. *The appeal to higher loyalties*

Den sistnämnda neutralisationstekniken *högre lojaliteter*, beskriver Sykes & Matza (1957, s. 668) som att när individen står inför beslutet att begå ett avvikande beteende så kommer denna att förkasta de normer som finns inom ett större perspektiv som samhället, framför specifika grupper som individen tillhör och känner större lojalitet inför. Individen anser att de står inför ett dilemma, där de måste ställa sig bakom personer/grupper som de står nära till som familj, och att detta går före etablerade normer i samhället som attityder mot avvikande beteenden (ibid.). Detta betyder inte att individen anser att det är acceptabelt att begå en brottslig handling

men att i stunden så går värderingarna inom gruppen före de som finns i samhället (Sykes & Matza, 1957, s. 668).

6.2 Tillämpning av neutralisationstekniker

Vi anser att teorin om neutralisationstekniker går att tillämpa på vår uppsats eftersom föräldrarna kan rättfärdiga deras handling när de står inför valet att låna alkohol till deras ungdom, men att de inte nödvändigtvis behöver vara så att de rättfärdigar deras beteende i efterhand eller anser att deras handling inte är ett avvikande beteende. Vi har valt att använda teorin om neutralisationstekniker, då urvalet i vår studie baseras på att föräldrarna vet om att de begått en brottslig handling när de har köpt ut alkohol till sin ungdom. Vi baserar även valet av teori utifrån tidigare forskning och de förklaringar som tyder på att föräldrar använder någon form av neutralisationsteknik i sitt agerande när de står inför valet att köpa ut alkohol. Tidigare forskning från Jongenelis (2018, s. 2281) visar hur föräldrar trots rekommendationer om de skador som finns kopplat till ungas alkoholbruk väljer att bortse från detta. Detta kan jämföras med en neutralisation där föräldern förnekar den skada som kan uppstå genom att köpa ut alkohol till sin ungdom. Vi anser att det är lämpligt att koppla teorin till tidigare forskning då detta är något som vi sedan kan diskutera i vår diskussion samt koppla till resultatet av våra intervjuer.

6.3 Rutinaktivitetsteorin

Cohen och Felson (1979 s. 589) grundade den kriminologiska teorin om rutinaktiviteter, teorin grundar sig i att det sker förändringar i rutinaktiviteter i människors vardagliga liv. De beskriver att strukturella förändringar i rutinaktiviteter kan skapa tillfället för brottsliga handlingar och att individer begår brott. Detta sker med hjälp av tre olika faktorer som tillsammans skapar brottstillfället (ibid.). Dessa faktorer är 1, en motiverad förövare, 2, lämpliga objekt och 3, avsaknaden av kapabla väktare, Cohen och Felson menar att om alla dessa kriterier är uppfyllda så kan det leda till en rationalisering där någon begår brott (Cohen & Felson, 1979 s. 589).

Cohen och Felson (1979, s. 588) beskriver att rutinaktivitetsteorin inte fokuserar lika mycket på vilka egenskaper som utmärker vilka individer som begår brottsliga handlingar, utan att teorin istället försöker förklara att det är olika omständigheter som skapar brottsliga handlingar. Cohen och Felson (1979 s. 590) teori om rutinaktiviteter baseras på tre olika faktorer som tillsammans skapar ett tillfälle för brott. Dessa beskrivs mer nedan.

Cohen & Felson (1979, s. 590).

1. *Motiverad förövare* - Detta innebär att det måste finnas en individ som är villig och motiverad till att begå en brottslig handling.

2. *Lämpligt objekt* - Detta innebär att det finns antingen en person eller ett objekt till den som är villig att begå en brottslig handling.

3. *Avsaknad av kapabla väktare* - Detta innebär att det inte finns en väktare eller situation som kan stoppa eller avskräcka att en brottslig handling sker. Ett exempel på detta kan till exempel vara polis.

Cohen och Felson (1979 s. 590) menar att dessa tre faktorer kan antingen påverka så att brottsligheten i samhället ökar eller minskar. Dessa grundar sig i hur sociala strukturer också påverkar hur olika brottstyper tar sig form och hur mycket de sker samt under vilka omständigheter (ibid.). Utöver detta så menar Cohen och Felson att rutiner i våra vardagliga liv vid olika tillfällen kommer göra att vissa typer av brott är mer framträdande vilket kan ha ett samband med individers jobbtider, skola eller andra aktiviteter (Cohen & Felson, 1979 s. 590).

6.4 Tillämpning av rutinaktivitetsteorin

Vi anser att rutinaktivitetsteorin går att tillämpa på vår uppsats eftersom den beskriver hur omständigheter skapar en brottslig handling utifrån att följande tre kriterier är uppfyllda. 1. En motiverad förövare, vilket för vår uppsats går att tillämpa på föräldrar som köper ut alkohol till sin ungdom, 2. Ett lämpligt objekt vilket kan tillämpas på tillgången till alkohol och 3. Avsaknaden av kapabla väktare, vilket är att det saknas en kapabel väktare som kan upptäcka brottet. Ifall ett av dessa tre kriterier saknas så kommer den brottsliga gärningen inte ske. Till exempel om föräldern inte är motiverad, alltså inte vill köpa ut alkohol till sin ungdom så kommer den brottsliga gärningen inte ta plats, eller ifall det finns en kapabel väktare så kan föräldern välja att inte ta risken och köpa ut alkohol.

7. Metod

I detta avsnitt så presenteras studiens metod med ett flertal rubriker samt underrubriker.

7.1 Kvalitativ metod

Ahrne och Svensson (2015, s. 9) beskriver kvalitativa metoder som ett allomfattande begrepp för metoder som är uppbyggda genom observationer, intervjuer eller analys av texter. Kvalitativa data kan innefatta till exempel en smak som någon känner i munnen eller en händelse som ägt rum och kan användas för att studera företeelser som är svåra att varsebli (ibid.). Exempelvis kan det vara svårt att se en smak som någon har i munnen och en lösning på det är istället att tala om smaken och beskriva den (Ahrne & Svensson, 2015, s. 10). Vidare så kan kvalitativa data beskrivas som att det inte är något som mäts utan det handlar snarare om att till exempel fastställa att något finns och i vilka situationer (ibid.).

Syftet med uppsatsen är att undersöka bakomliggande orsaker till varför föräldrar förser sina ungdomar med alkohol och hur föräldrarna ställer sig till tanken på deras agerande som en brottslig handling. Då målsättningen är att studera *varför* föräldrar väljer att köpa ut alkohol snarare än *hur* vanligt förekommande det är samt hur de utvalda föräldrarnas syn på att deras *egna* langning av alkohol till sina ungdomar är en brottslig gärning, så tycker vi att en kvalitativ metod där ett fenomen ska uppmärksammas och förstås, snarare än att belysa hur vanligt förekommande det är, var bäst att tillämpa.

7.2 Semistrukturerade intervjuer

Vi har valt att använda oss av semistrukturerade intervjuer i uppsatsen, vilket är en intervjuform som Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015, s. 37) nämner inom kvalitativa intervjuer. Denna typ av intervjuform består av färdiga frågor men utifrån den intervjuades svar på dessa så ställs lämpliga följdfrågor, vilket bidrar till att intervjun tar form utefter intervjupersonens svar på frågorna (ibid.). Vid kvalitativa intervjuer så är det möjligt att kombinera olika sorters intervjuformer, man kan till exempel välja att ha fasta frågor eller mer öppna frågor och anpassa frågorna efter intervjusituationen till skillnad från ett standardiserat frågeformulär (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015, s. 38).

Med hjälp av semistrukturerade frågor är vår förhoppning att färdigformulerade frågor som vi skapat inför intervjutillfällena ska vara en grund för en dialog med intervjupersonerna, där vi håller oss inom en viss ram. Tanken är sedan att utrymme ska kunna ges för eventuella följdfrågor som kan ge insamlingen av material en större bredd med unika perspektiv. Genom att använda oss av en intervjumetod som inte enbart är fastställd i förväg så vill vi öppna upp för att intervjutillfället ska upplevas som en avslappnad dialog mellan intervjuperson och intervjuare, snarare än ett förhör där vi som intervjuare till största del har ordet genom enbart färdiga frågor som den intervjuade svarar på.

7.3 Tillvägagångssätt

I detta avsnitt presenteras studiens tillvägagångssätt.

7.3.1 Urval

Svensson och Ahrne (2015, s. 21) skriver att då metoden som ska användas i forskningen för att besvara de valda forskningsfrågorna är färdiga så kan man gå vidare till att ta ställning till vilket urval av empiriska objekt man ska fokusera på. Bryman (2011 s. 434) beskriver att ett målinriktat urval innebär att forskaren kan göra ett väl planerat urval av individer som går att koppla till det aktuella syftet och frågeställningarna. För vår uppsats valde vi att använda oss av ett målinriktat urval med olika kriterier vid valet av intervjupersoner. Det första kriteriet var att intervjupersonen skulle vara förälder, det andra kriteriet var att intervjupersonen skulle vara en förälder som köpt ut alkohol till sin ungdom. Det sista kriteriet var att föräldern skulle vara medveten om att det är olagligt att köpa ut alkohol. En fråga man kan ställa sig gällande urvalet är *var kan jag hitta det jag letar efter?* (Svensson & Ahrne, 2015, s. 21). För vår uppsats så ansåg vi att den sociala nätverkstjänsten Facebook var ett bra forum att använda sig av för att hitta intervjupersoner. Detta då ett publicerat inlägg kunde användas för att nå ut och få kontakt med föräldrar som kunde tänka sig att delta i studien.

Vårt urval i studien grundade sig i 6 personer som uppfyllde kriterierna att det var föräldrar, hade köpt ut alkohol till sin ungdom, samt vet om att det är olagligt att göra det. 4 av personerna som vi har intervjuat köper aktivt ut alkohol idag till sin ungdom eller sina ungdomar och 2 av personerna har idag ungdomar som nyligen passerat 20 års åldern och som därmed får köpa ut alkoholen själva lagligt. Dessa två sistnämnda föräldrar pratar alltså i intervjuerna från ett perspektiv där de köpte ut alkohol för något år sedan. Vi baserade inte vårt urval på någon form

av ålder, kön eller annan bakgrund då syftet inte var att studera hur olika grupper av föräldrar ställer sig till att köpa ut alkohol utan snarare se bakomliggande orsaker till varför föräldrar köper ut alkohol.

7.3.2 Kontakt intervjupersoner

Vi skrev ett informationsbrev (se bilaga 11.2) som vi publicerade på Facebook, där vi uppmanade våra vänner att dela inlägget med sina vänner. De personer som hade intresse att delta i studien kontaktade oss enligt de kontaktuppgifter som vi skrivit i informationsbrevet. Av de 6 personer som kontaktade oss fann vi 4 personer som var lämpliga att delta i studien, då detta var personer som vi inte kände. Thomsson (2010 s. 125) beskriver att det kan uppstå problem om man genomför intervjuer med individer som intervjuaren känner, till exempel att de känner sig tvingade att delta. Efter att vi genomfört dessa 4 intervjuer så ansåg vi att materialet blev väldigt tunt att använda i en analys. Detta diskuterar vi mer under avsnittet ‘genomförande av intervjuer’. Vi bestämde oss därför för att genomföra ytterligare 2 intervjuer med personer som uppfyllde samma kriterier som nämnts ovan. Vi publicerade sedan samma informationsbrev som tidigare på Facebook, (bilaga 11.2) för att behålla enhetlighet genom studien där intervjupersonerna deltagit under samma villkor och tillvägagångssätt som de 4 tidigare intervjuerna. Denna gång fick vi kontakt med 3 personer och vi valde ut 2 av dessa utifrån samma bakgrund som sist, att det var personer som vi inte kände.

7.3.3 Skapande av Intervjuguide

Bryman (2011, s. 419) beskriver begreppet intervjuguide som kan förklaras som en minneslista över vilka delar som ska beröras i en intervju som till exempel är semistrukturerad. I en intervjuguide så kan det vara fördelaktigt att utefter teman ställa frågor som följer varandra på ett lämpligt sätt (ibid.).

Vi skapade en intervjuguide som innehöll totalt 14 frågor som vi fördelade i följande 3 teman:

- Normer och värderingar
- Varför köper du ut?
- Den brottsliga gärningen

Genom att använda oss av en intervjuguide med enbart ett fåtal utformade frågor och teman fanns alltså en grund vid intervjutillfället, som även skapade möjlighet för en bredare dialog då

följdfrågor även fick stort utrymme. Vid utformandet av intervjuguiden var grundtanken att frågorna och de teman som utformades skulle kunna besvara syftet och frågeställningarna, eller i alla fall öppna upp för en dialog i ämnet där vi med hjälp av följdfrågor kunde få svar på syfte och frågeställningarna.

7.3.4 Genomförande av intervjuer

Då vi fått kontakt med föräldrar som ville delta i intervjun så hade vi inledningsvis mailkontakt där vi informerade de utvalda personerna vad studiens syfte var. Vi informerade även om att de hade rätt att avbryta sin medverkan när som helst, att personuppgifterna skulle hanteras med största försiktighet och konfidentialitet, samt att intervjun skulle komma att spelas in för att sedan kunna transkriberas. Syftet med att informera om detta var att dels att beakta de etiska aspekterna i deltagandet men även för att det förhoppningsvis skulle bidra till ett lugn hos deltagarna och mer motivation till att vilja prata om ämnet utifrån sitt eget perspektiv, då man kände sig trygg i vad studiens syfte och deltagande innebar.

7.3.5 Telefonintervjuer

Intervjuerna genomförde vi på varsitt håll via telefon, då vi kunde se övervägande många fördelar med det tillvägagångssättet till skillnad mot att till exempel träffa en person i verkligheten. Dels så var det mer fördelaktigt för oss schemamässigt att utföra då vi sparade tid på att inte träffa intervjupersoner på en specifik plats, utan istället kunde genomföra intervjun där vi ansåg att det var lämpligt. Det faktum att man sparar tid på telefonintervjuer är någon som även Bryman (2011, s. 208) nämner. Telefonintervjuer bidrog även till att vi inte behövde ta hänsyn till något ersättningsanspråk i form av resekostnader eller förlorad arbetsinkomst som kan bli aktuellt om man bokar intervju med en person på en specifik plats och tid, vilket även det är något som Bryman (2011, s. 432) nämner som en fördel med telefonintervjuer.

Då ämnet langning av alkohol kan anses vara ett känsligt ämne att prata om för gemene man så ansåg vi att även det var en faktor som bidrog till att telefonintervjuer var mer fördelaktigt att genomföra, då intervjupersonerna kunde välja att befinna sig på en avskild plats vid intervjutillfället utan att andra kunde höra samtalet. Det faktum att frågor som kan vara av känslig karaktär i en intervju är enklare att svara på via telefon är även något som Bryman (2011, s. 432) nämner men utifrån motiveringen att intervjuaren och intervjupersonen då inte fysiskt träffar varandra. Huhtanen, Mustonen och Mäkelä (2016, s. 407) skriver i en artikel, där

en undersökning har gjorts i syfte att mäta om det finns en skillnad i effekter beroende på om intervjun genomförts genom telefon eller ansikte mot ansikte, kopplat till frågor om alkoholrelaterade skador, attityder och konsumtion. Huhtanen et al. (2016 s. 413) nämner att resultat visade att dessa former av intervjuer var relativt likvärdiga, vilket leder till att telefonintervjuer inte nödvändigtvis behöver vara ett hinder vid intervjusituationer kopplat till alkoholrelaterade frågor. Skulle synen på alkohol som fråga ändras och få en mer känslig karaktär så skulle det i sin tur kunna leda till att effekterna mellan telefonintervju och en vanlig intervju ändras (ibid.). Även Smyth et al (2010 s. 6) förklarar att telefonintervjuer gör det lättare för personer att prata om känsliga ämnen som alkoholproblematik.

Däremot så var det via telefon svårt att beakta faktorer utöver talet som kan vara av betydelse vid en intervju, till exempel huruvida intervjupersonen betedde sig vid svaret på frågan, om den verkade nervös, eftertänksam, suckade med mera. Det faktum att telefonintervjuer bidrar till att det inte går att läsa av intervjupersonens beteende är ett problem som även Bryman (2011, s. 210) nämner. Då vi enbart utfört telefonintervjuer så kan inte vi uttala oss om huruvida intervjuer ansikte mot ansikte eller annat tillvägagångssätt hade varit ett bättre alternativ. Däremot så kan vi utifrån vad vi lyft fram ovan stå fast vid att telefonintervjuer var ett bra tillvägagångssätt för oss i denna studie.

7.3.6 Transkribering

Då intervjuerna var genomförda så sammanställde vi materialet och transkriberade ordagrant intervjuerna som vi spelat in via en app på en Ipad, från tal till skrift. Vi valde att enbart fokusera på talet då de övriga faktorerna som nämnts ovan, till exempel intervjupersonernas suckar, var svåra att identifiera via telefon. Vi genomförde tre intervjuer var och transkriberade våra egna intervjuer då vi ansåg att det var positivt att redan ha en uppfattning om samtalet som framkommit och på sätt lättare kunna identifiera tänkbara teman i intervjuerna som kunde vara användbart i analysen av intervjuerna. Kvale och Brinkmann (2014, s. 221) nämner att man kan lära sig mycket av att skriva ut sina egna intervjuer, det kan vara en start av analysarbetet då man kan bära med sig viktiga observationer från intervjutillfället.

7.3.7 Efter genomförandet av intervjuer

Bryman (2011, s. 258) nämner begreppet pilotstudier, vilket i sammanhanget kan innebära till exempel en testintervju där intervjuaren får en chans att testa sina intervjufrågor för att se om de är lämpliga att använda sig av vid de riktiga intervjuerna. I denna studie så genomfördes

ingen testintervju för att avgöra kvalitén i frågorna. Detta bidrog till att vi inte kunde avgöra om de vi ville få fram genom våra frågor var möjligt att få svar på och om det skulle vara möjligt att hitta teman att följa upp i den efterföljande innehållsanalysen. Justesen och Mik-Meyer (2011, s. 46-47) beskriver den semistrukturerade intervjun där intervjuaren arbetar utifrån en intervjuguide med teman och utformade huvudfrågor och där plats ges för avvikelser från intervjuguiden om intervjupersonen talar om oväntade saker. I intervjuerna så var vår målsättning att arbeta utifrån ett arbetssätt enligt den semistrukturerade intervjun som beskrevs ovan. Utifrån våra 3 teman med tillhörande frågor i intervjuguiden ville vi skapa en grund för intervjuerna. Intervjupersonerna skulle sedan med hjälp av våra introducerade frågor leda samtalet vidare genom att berätta om sina åsikter och erfarenheter och där vi sedan följde upp samtalet med att ställa relevanta följdfrågor.

Vi upplevde däremot att intervjuerna inte blev som vi hade tänkt oss, dels så var flertalet av frågorna väldigt specificerade där det inte gavs utrymme för intervjupersonerna att föra en dialog vidare, vilket bidrog till korta svar som resulterade i korta intervjuer. Om vi hade varit mer erfarna intervjuare så hade det möjligtvis även kunnat resultera i bättre följdfrågor och fylligare svar från intervjupersonerna, istället för att vi skulle ta oss snabbt vidare till nästa fråga i vår intervjuguide. Detta hade även kunnat bidra till att 4 intervjupersoner som vi hade tänkt intervjua från början hade räckt i vårt urval av intervjupersoner. Kvale och Brinkmann (2014, s. 180) nämner att en skicklig intervjuare bland annat är lättmottaglig för ledtrådar som kan bidra till att intervjun tar sig framåt på ett givande sätt, istället för att intervjuaren till exempel tänker på metodregler inom intervjuer eller vilken fråga som ska ställas härnäst.

Kvale och Brinkmann (2014, s. 156) skriver att det är vanligt inom kvalitativa intervjustudier att antalet personer som väljs ut för att delta i intervjuer antingen blir för få eller för många, men hur många behövs då? Svaret är att man bör intervjua så många som behövs för att det man vill ta reda på ska kunna besvaras. I vår studie där vi ville studera *varför* föräldrar väljer att köpa ut alkohol snarare än *hur* vanligt förekommande det är, samt hur föräldrarnas syn på deras *egna* langning av alkohol till sina egna ungdomar är en brottslig handling, så ansåg vi att 6 personer var tillräckligt för att kunna besvara syftet med studien. Kvale och Brinkmann (2014, s. 156) nämner att undersökningens syfte styr antalet intervjupersoner, om målet är att till exempel studera hur något upplevs av en specifik person så räcker det med en intervju med den personen, ska man däremot studera till exempel olika gruppers inställningar till ett specifikt ämne så kan intervjuer ske till dess att en mättnad uppnås. Resonemanget att genomföra

intervjuer tills dess att mättnad uppnår kan anses överensstämma med vårt beslut att först genomföra 4 stycken intervjuer, men för att sedan utöka med ytterligare 2 intervjuer i hopp om att nå mättnad. Däremot så var målet som sagt inte att studera *hur* vanligt förekommande det är att föräldrar köper ut utan att studera *varför* föräldrar väljer att köpa ut och hur de ser på sin *egna* brottsliga handling. Det hade alltså varit möjligt för oss att genomföra 4 intervjuer för att besvara syftet, men då vi inte lyckades få fram den information som vi hade behövt så valde vi alltså att utöka antalet.

Kvale och Brinkmann (2014, s. 156) nämner vidare att nackdelar med ett litet antal intervjupersoner bidrar till att det är problematiskt att generalisera resultatet, medan ett för stort antal personer resulterar i att det inte är möjligt att göra djupgående tolkningar av det som kommit fram i intervjuerna. Eftersom målet i denna studie inte var att kunna generalisera resultatet utan snarare att kunna tolka varför utvalda personer gjorde sina val så kan detta vara ett belägg till varför vi valde ett urval på 6 personer.

7.3.8 Analysmetod av intervjuer

Den analysmetod som vi har använt oss av för uppsatsen är en kvalitativ innehållsanalys. Bryman (2011 s. 505) förklarar att när dokument ska tolkas är en vanlig metod den kvalitativa innehållsanalysen, vilket grundar sig i att se över om det finns generella mönster i det material som ska analyseras. Schreier (2012, s. 58) beskriver att genom att använda sig av en kvalitativ metod så står den som ska genomföra analysen ofta inför en stor mängd data och att detta material därför behöver analyseras samt reducerats till mindre teman och kategorier.

Enligt Schreier (2012, s. 81-82) så är det viktigt att gå igenom materialet man har skapat för att se vad som är relevant och inte, detta kan genomföras med hjälp av att skapa en kodningsram. Efter transkriberingen av intervjuerna så genomförde vi en analys och kodning av materialet. Vi gick tillsammans igenom transkriberingarna från våra intervjuer och försökte identifiera återkommande mönster och teman utifrån de svar som framgick i intervjuerna. Utifrån intervjumaterialet så uppmärksammade vi 4 återkommande teman som skulle kunna besvara uppsatsens syfte gällande orsaker till varför föräldrar förser sina ungdomar med alkohol (langning av alkohol) och hur föräldrarna ställer sig till tanken på deras egna agerande som en brottslig handling. Dessa 4 teman var *andra källor till alkohol, samtalet i centrum, alkoholen är en del av ungdomen och den brottsliga handlingen*. Dessa teman skapades genom att vi

hittade gemensamma faktorer i vårt transkriberade material och som vi bedömde hade relevans för studiens syfte, teorier och tidigare forskning.

Scherier (2012, s. 84) beskriver att det finns olika metoder för hur man strukturerar datamaterialet och en av dessa metoder är att man kombinerar den konceptdrivna strategin med den data-drivna strategin. Den koncept drivna strategin utgår ifrån information som finns tillgänglig sen tidigare, till exempel tidigare forskning, teoretiska perspektiv alternativt egen logik (ibid.). Den datadrivna strategin baserar sina teman utifrån det insamlade materialet som finns tillgängligt för den som ska genomföra den kvalitativa innehållsanalysen (Schreier, 2012, s. 84). Våra teman grundades i förhandsinfo från tidigare forskning och den valda teorin samt utifrån det insamlade materialet, vi har därav tillämpat båda dessa strategier.

7.4 Validitet och reliabilitet

Rienecker och Stray Jørgensen (2018, s. 275) beskriver att begreppen validitet och reliabilitet är viktigt när man i en undersökning ska avgöra hur tillförlitliga och valida resultaten är. Validitet handlar om huruvida det som varit intentionen att mätas verkligen är det som mäts i undersökningen och reliabilitet handlar om huruvida det är möjligt att göra om samma undersökning igen och få samma resultat (ibid.). Något man bör ha i åtanke som Bryman (2011, s. 167) nämner är att validitet förutsätter reliabilitet, vilket innebär att om en undersökning inte innefattar reliabilitet så kan den inte heller vara valid.

Vi använde oss av nätverkstjänsten Facebook för att hitta föräldrar att sedan intervjua via telefon till denna studie. Detta kan tänkas ha varit olämpligt från olika aspekter då det kan vara svårt att säkerställa trovärdigheten i det någon kommunicerar via sociala nätverkstjänster. Var personen som kontaktade oss den som personen utgav sig för att vara? Hade personen överhuvudtaget barn? Visste personen att det var olagligt att köpa ut alkohol? Detta är en svaghet som kan anses gå ihop med Eriksson-Zetterquist och Ahrnes (2015, s. 54) resonemang, att intervjuers svagheter bland annat är att det är en summa av ett samtal på en särskild plats vid ett specifikt tillfälle och där det som sägs i samtalet kan ha andra ändamål än det som intervjuaren har i åtanke. Bryman (2011, s. 210) förklarar även att en risk med telefonintervjuer är att det kan vara svårt att kontrollera att personen som ställt upp på intervju faktiskt är den person som denne utger sig att vara. Vi anser däremot att det även skulle kunna finnas problem med att kontrollera om intervjupersonen är den som de utger sig för att vara även om vi istället sågs ansikte mot ansikte. Till exempel hur vet vi att intervjupersonen är en förälder som köper

ut alkohol bara för att vi har personen framför oss? Förutsatt att personerna vi intervjuade via telefon var personerna de utgav sig för att vara och uppfyllde alla kriterier vi hade för en deltagare så kan validiteten i studien ha ansetts varit god då vi genom intervjuerna kunde besvara forskningsfrågorna och syftet med studien. Däremot så nämner Bryman (2011, s. 351) att då kvalitativ forskning inte har för avsikt att mäta något så har inte validiteten någon särskild betydelse för undersökningen.

För vår uppsats så valdes 6 personer ut för att ta reda på *varför* föräldrar väljer att köpa ut alkohol snarare än *hur* vanligt förekommande det är, samt hur föräldrarnas syn på deras *egna* langning av alkohol till sina egna ungdomar är en brottslig handling. Vi är medvetna om att det blir svårt att genomföra samma undersökning igen och få samma resultat. Kvale och Brinkman (2014, s. 295) nämner i samband med reliabilitet att det i sammanhanget kan handla om att intervjupersonerna kan förändra och ge olika svar till olika intervjuare, det kan även handla om intervjuarens upplägg av att ställa frågor till intervjupersonen. Förutsatt att en ny studie genomförs med exakt samma förutsättningar igen så skulle det kunna gå att få fram samma resultat. Detta ser vi dock som väldigt svårt då det förutsätter att intervjupersonerna har samma värderingar som tidigare och säger samma svar igen. Det faktum att vi även använde oss av semistrukturerade frågor där följdfrågor ställdes till intervjupersonerna så kan det anses vara svårt att göra om det på nytt och få exakt samma svar.

7.5 Generaliserbarhet

Inom kvalitativ forskning så beskriver Bryman (1997, s. 106-107) att det kan vara problematiskt att generalisera resultaten utöver det enstaka fall som har studerats i den aktuella forskningen. Även Svensson och Ahrne (2015, s. 26-27) nämner den problematiken, däremot så innebär inte det att generaliserbarhet är oväsentligt inom kvalitativ forskning. Om ett resultat från en forskning ska föras över till exempelvis andra miljöer inom kvalitativ forskning så måste man vara väldigt varsam, en variant av generaliseringsanspråk kan vara ifall en studies resultat går att föra över på miljöer som liknar den aktuella forskningen (ibid.). Svensson och Ahrne (2015, s. 27) nämner exempel på när generaliserbarhet kan vara aktuellt inom kvalitativ forskning, vilket beskrivs vara om till exempel mer än en miljö studeras för då kan resultaten jämföras mellan de olika studierna. Däremot så bör man vara medveten om att ifall man studerar fler än en miljö så kan man aldrig med någon garanti veta vad som skulle ske ifall ett fall till studerades, kanske är de fallet kraftigt avvikande (ibid.).

Eftersom enbart ett fåtal antal personer blivit utvalda att delta i intervjuerna i denna uppsats så är vi medvetna om att svaren som framträder inte går att generalisera till hur andra personer än de som deltar i intervjun skulle resonera. Studiens fokus är inte inriktad på någon specifik stad i Sverige eller liknande vilket gör att det inte går att generalisera resultatet till något speciellt område. Detta ser vi däremot inte som ett problem då vi som tidigare nämnt vill studera *varför* föräldrar väljer att köpa ut alkohol snarare än *hur* vanligt förekommande det är, samt hur de utvalda föräldrarnas syn på att deras *egna* langning av alkohol är en brottslig gärning. Målet blir alltså i detta sammanhang inte att generalisera resultatet till hur det ser ut i befolkningen, utan snarare att studera hur det ser ut i de 6 fall vi studerar.

7.6 Etiska problem

Vetenskapsrådet (2002, s. 5) skriver att forskning är viktigt för samhällets och individernas utveckling och att det rättfärdigar krav på att forskning bland annat ska ha hög kvalitet och fokus på centrala frågor, detta är ledord för det så kallade forskningskravet. Individer i samhället har även ett skydd mot otillbörlig insyn och får inte utsättas för till exempel psykisk eller fysisk skada, något som kallas för individskyddskravet (ibid.). Vetenskapsrådet (2002, s. 6) nämner fyra huvudkrav inom individskyddskravet. Dessa är *informationskravet* där deltagarna i en undersökning ska få kännedom om undersökningens syfte samt *samtyckeskravet* där deltagarna har rätt att själva styra över sin medverkan (Vetenskapsrådet, 2002, s. 7,9). Andra huvudkrav är *konfidentialitetskravet* där deltagarnas personuppgifter ska hanteras varsamt och med största tänkbara konfidentialitet samt *nyttjandekravet* där uppgifter som samlas in om enskilda enbart får brukas i forskningsändamål (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12,14). I vår uppsats så har vi haft forskningskravet och individskyddskravet i åtanke vid hela arbetsprocessen då vi varit i kontakt med våra intervjupersoner. Ett mål har varit att sträva efter god kvalitet i allt vi kommunicerar genom tal till intervjupersoner och genom skrift i uppsatsen, dels för att arbetet ska upplevas som seriöst och genomtänkt ur ett deltagarperspektiv. Men även för att vi som författare ska kunna behålla den röda tråden och skapa transparens i uppsatsen.

Vid den första kontakten med potentiella intervjudeltagare så berättade vi om studiens syfte för att personerna skulle få en inblick i arbetet. Detta då vi för uppsatsens syfte varit beroende av att intervjupersonerna behövde vara föräldrar som köpt ut alkohol till sina ungdomar. Men även för att deltagare i forskning enligt *informationskravet* som nämnts ovan har rätt att få ta del av vad studiens syfte är. I ett tidigt skede så informerade vi även deltagarna att de hade rätt att

avbryta sin medverkan ifall man inte ville fortsätta svara på frågor som ställdes i intervjuerna enligt *samtyckeskravet*. Deltagandet skedde anonymt där deltagarnas personuppgifter togs omhand med största försiktighet i förtroende. Eftersom uppsatsens syfte berör langning vilket är olagligt så lade vi extra mycket vikt vid att informera deltagarna om anonymiteten, då föräldrarna som deltog visste att det var olagligt. Detta går att jämföra med *konfidentialitetskravet*. Inför intervjuerna så informerade vi även deltagarna om att deras svar i intervjuerna enbart skulle användas för att besvara den aktuella studiens syfte och inte användas för andra ändamål, enligt *nyttjandekravet*.

8. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer resultatet från våra intervjuer att redovisas, där vi sammanfattar de svar som vi fått ut med hjälp av våra 6 intervjuer. Vi kommer redovisa citat från de svar som våra intervjupersoner givit. Vi har valt att benämna personerna som namnges av föräldrarna i citaten för "X". I ett citat har vi även skrivit ut intervjuarens fråga och intervjupersonens svar, där intervjupersonen kallas för "IP". Vi har genom analysering av transkriberingarna kunnat urskilja 4 huvudteman som är *andra källor till alkohol, samtalet i centrum, alkohol är en del av ungdomen* och *brottslig handling*, vilka vi kommer presentera nedan. Resultatet från intervjuerna kommer vi sedan att analysera utifrån de teorier vi valt, Sykes och Matzas (1957) teori om neutralisationstekniker och Felson och Cohens (1979) rutinaktivitetsteori. Detta kommer även kopplas till tidigare forskning som vi redovisat tidigare i uppsatsen.

8.1 Huvudtema: Andra källor till alkohol

Utifrån våra intervjuer och transkriberingar så kunde vi urskilja att ett huvudtema som kunde förklara varför föräldrar valde att köpa ut alkohol, vilket grundade sig i tanken att deras ungdom skulle vända sig till andra källor om de inte fick alkohol av sina föräldrar. Dessa kunde vara grupper som ungdomens vänner, äldre syskon eller andra källor. Att föräldrar anser att deras ungdomar kan få tag i alkohol genom andra källor visas i citatet nedan.

"- Jag tror att jag tänkte att han kommer ändå få tag i [alkohol] om han nu vill det. Vad spelar det för roll om det är jag eller någon annan som ger honom alkohol"

Ward och Snow (2011 s. 169) beskriver även hur resultatet från deras forskning gällande föräldrars orsaker till varför de försör sina ungdomar med alkohol visade att en anledning

berodde på liknande resonemang. Ifall föräldern inte köpte ut alkohol till sin ungdom så skulle de ändå få tag i alkohol på annat sätt. Detta då en motiverad ungdom inte anses kunna gå att stoppa från att hitta andra källor (ibid.).

I citatet ovan så beskriver intervjupersonen bland annat att *“Vad spelar det för roll om det är jag eller någon annan som ger honom alkohol?”* Detta synsätt stämmer dock inte överens med flertalet av de intervjupersoner som vi intervjuat, då de förklarar att en anledning till varför de köper ut alkohol som sagt grundar sig i en tanke att deras ungdomar får tag i alkohol genom andra källor men som i sammanhanget istället är mer negativt, vilket även kan kopplas till en oro om att ifall andra källor än föräldrar köper ut alkohol så kan det bidra till värre konsekvenser. Citaten från två olika intervjupersoner nedan belyser detta:

“...för det var även, vi visste att det fanns hemkört som inte var okej, det fanns gifter, det fanns dom som blev blind och det ena med det andra, man var jätterädd för det”.

“- Jag kunde säga till X, om jag köper ut två cider till dig ikväll så får du bara dricka det och inget annat som någon buse bjuder på”.

Citaten ovan visar på en rädsla att eventuella andra källor till alkohol ska ge större skada. Smyth et al. (2010 s. 2) förklarar att detta beteende är vanligt förekommande bland föräldrar som köper ut alkohol till sina ungdomar, då tidigare forskning förklarar att föräldrars argument bottnar i en “harm-reduction” som i sammanhanget innebär att föräldrarna bedömer att skadan blir mindre om de själva köper ut alkoholen till sina ungdomar än att andra källor köper ut alkoholen åt ungdomarna. Utöver tidigare forskning så kan detta kopplas till kriminologisk teori. Sykes och Matza (1957 s. 667) beskriver hur en brottslig handling kan neutraliseras genom olika neutralisationstekniker, en av dessa är *förnekande av skada*. Denna teknik innebär att individen anser att det inte skett någon skada i samband med deras beteende. Det kan därför diskuteras att föräldrar som köper ut alkohol neutraliserar sitt eget beteende genom att intala sig själva att skadan hade varit större om de inte köpt ut alkohol till sina ungdomar.

Denna tanke hos föräldrar stämmer dock inte överens med den forskning som Mattick et al. (2018 s. 7) presenterar, då det framgår att det inte finns något stöd för att föräldrar som köper ut till sina barn kan ses som en skyddsfaktor, där ungdomarna tar del av mindre skador eller

dricker mindre utan att det istället leder till större skador. Däremot så beskriver Mattick et al. (2018 s. 7) att forskning visat på att föräldrar anser sig tro att deras köp av alkohol leder till att ungdomar dricker mindre mängder alkohol. Resonemanget att föräldrar tror att ungdomar har en lägre alkoholkonsumtion då föräldrarna själva köpt ut alkohol är ett samband vi kan se i våra intervjusvar.

“- Man vet ju att det är olagligt att köpa ut, men om dom ska ha det som konsumtion att, de fick bara en liten del av konsumtionen, då måste man konferera med barnen att det är det här som gäller, du får bara ta det här”.

Detta resonemang av föräldrar, att ungdomen får en lägre alkoholkonsumtion om de själva köper ut alkoholen kan anses vara en neutralisationsteknik i form av *förnekande av ansvar* som Sykes och Matza (1957, s. 667) nämner där en individ, i detta fall föräldern rättfärdigar sitt handlande genom att förneka sitt ansvar och istället lägga över ansvaret på sin ungdom. Föräldern kan därför ursäkta sitt handlande genom att intala sig själv att ungdomen ansvarar över att bara dricka den mängd som föräldern förser.

Det tidigare nämnda citatet ovan kan vidare anses visa på en underliggande överenskommelse mellan föräldern och ungdomen, där föräldern ger ungdomen ett ultimatum att ifall man ska köpa ut alkohol så är tillit en viktig faktor. Detta leder oss in på ett nytt huvudtema där dialogen mellan ungdomen och föräldrar kan ses som en viktig grund till tillit och en anledning till varför vissa föräldrar väljer att förse sina ungdomar med alkohol.

8.2 Huvudtema: Samtalet i centrum

Ett återkommande tema som dök upp under intervjuerna, var att föräldrarna beskrev att en anledning till varför de valt att köpa ut alkohol till sin ungdom påverkas av huruvida det fanns en dialog om ämnet alkohol med ungdomen. Vissa av föräldrarna menar att det är positivt att deras ungdom kommer och frågar om de kan få tillgång till alkohol, det möjliggör att föräldern kan föra en dialog med ungdomen gällande alkohol och föräldrarnas förväntningar på ungdomen. Två föräldrar ger sin syn på saken i citaten nedan:

“- Alltså jag tycker som sagt att det ändå är bra att min dotter kommer till mig och frågar, det visar ändå på att hon litar på mig...då hon lika gärna skulle kunna göra det bakom min rygg, det ger mig ju även en chans att prata med henne om det”.

''- Jag gjorde en överenskommelse med dom att dom inte skulle dricka annat som dom fick tag på, för man visste att det var mycket hemkört ute i farten då, man var rädd att de skulle få i sig det, det som inte var bra''.

Dock så går det att urskilja en skillnad i ton gällande vilken typ av dialog som föräldrarna för med sin ungdom, samt de förväntningar som föräldern ställer. Det förstnämnda citatet visar på en öppenhet och en vilja att skapa tillit till sin ungdom. Medans det sistnämnda citatet baseras på en överenskommelse. Intervjupersonen i det sistnämnda citatet beskriver att de vill kunna lita på sin ungdom men att denna tillit finns så länge som ungdomen håller deras överenskommelse. Det skulle därför kunna diskuteras att överenskommelsen egentligen är ett ultimatum. Dock så är intervjupersonen medveten om att bara för att föräldern och ungdomen kommer fram till ett ultimatum så är detta ingen garanti för att ungdomen ska följa detta efter föräldern köpt ut alkoholen. Intervjupersonen beskriver följande:

''- ...så man gjorde ju det, för att säkra deras, så att de inte skulle dricka det som inte var bra, sedan om dom gjorde det ändå, det vet man ju inte''.

Mattick et al. (2018 s. 7) skriver att det finns flera olika anledningar till varför föräldrar väljer att köpa ut alkohol till sina ungdomar, en anledning kan bero på att föräldern inte infört hårdare regler och restriktioner. Oavsett vilken metod föräldrarna använder sig av, om dialogen baseras på ett ultimatum eller en öppen dialog så finns det positiva aspekter av att en förälder diskuterar frågan om alkohol med sina ungdomar. Folkhälsomyndigheten (2016 s. 7) förklarar att föräldrar är den viktigaste gruppen att inrikta sina insatser gentemot, detta då föräldrarna har möjligheten att prata och påverka både sin ungdom men även andra grupper som äldre syskon vilka eventuellt kan köpa ut alkohol till sina yngre syskon.

Mattick et al. (2018, s. 7) nämner att andra faktorer till att föräldrar köper ut alkohol till sina ungdomar kan vara att föräldrarna tror att ungdomens vänner får alkohol utköpt av sina vänner eller att ungdomen ska bli utfrysst av sina vänner om den inte får alkohol utköpt. Genom en dialog med ungdomen kan detta problem tänkas vara möjligt att undvika, pratar föräldern med ungdomen så kanske den kan skapa sig en uppfattning om andras föräldrar köper ut eller om den har tendenser att bli utfrysst på grund av ämnet alkohol. I våra intervjuer så framgick det

däremot inte huruvida föräldrarnas val grundade sig i ämnen som mobbning eller jämförelser med hur andra föräldrar valde att agera i ämnet langning av alkohol.

Däremot så framgick det i våra intervjuer att ett samtal fanns mellan andra föräldrar i ungdomens umgängeskrets om hur man skulle göra gällande att köpa alkohol till sina ungdomar, detta kunde ske genom en diskussion med andra föräldrar. En annan intervjuperson beskrev även hur föräldrarna till ett kompisgäng tillsammans tagit ett gemensamt beslut att tillgodose sina ungdomar med alkohol enligt följande:

‘- Vi var flera föräldrar i umgängeskretsen som gick ihop och pratade om hur vi skulle göra, så vi tänkte, får dom det här vi köper till dom nu så får dom inget mer sedan’.

I detta exempel så sker det även en dialog föräldrar emellan. Smyth et al. (2010 s. 6) förklarar hur forskning visat att föräldrar ofta känner sig osäkra i frågan gällande huruvida de bör köpa ut alkohol eller inte till deras ungdomar. Däremot så skulle detta kunna jämföras med det valet att föräldrar gått ihop tillsammans för att tillsammans bli säkrare i sina val att köpa ut alkohol till sina ungdomar. Detta kan ses utifrån Sykes och Matzas neutralisationsteknik (1979 s. 668) om högre lojaliteter och skulle i sammanhanget kunna innebära att föräldrarnas beslut i grupp går före samhällets regler om rätt och fel.

8.3 Huvudtema: Alkohol är en del av ungdomen

Ett annat tema som vi kunde identifiera i intervjuerna var att vissa föräldrar pratade om ämnet alkohol i samband med ungdomar som om alkohol var en naturlig beståndsdel av ungdomsåren. Detta kan tänkas ha ett samband med att föräldrarna själva växte upp med föräldrar som även köpte ut åt dem i ungdomsåren där någon form av avdramatisering av alkoholen möjligtvis skapats då föräldern själv har varit ung. En förälder resonerar enligt följande:

‘-..Det är väl en del av tiden som ungdom tänker jag, det är lätt att ta ifrån en ungdom alkoholen men svårare att ta alkoholen från ungdomen, vänta sa jag rätt nu’.

Det kan även tänkas ha ett samband med normer och värderingar där det i samhället har skapats en syn om att till exempel ungdomars alkoholkonsumtion är socialt accepterat. Som tidigare nämnt belyser Weibull (2012 s. 49) att synen på alkohol och alkoholvanor på grund av bland annat sociala normer kan suddas ut. Även Roche et al. (2012 s. 6) beskriver att normer och

värderingar kan påverka synen på langning av alkohol som ett normaliserat beteende. Synen på alkohol kopplat till ungdomar kan alltså resultera i att föräldrar avdramatiserar allvarligheten i ungdomars alkoholkonsumtion eftersom de väger in sitt eget beteende i tonåren kopplat till alkohol alternativt att föräldrarnas ungdomar inte varit med om kritiska situationer som påverkats av alkoholkonsumtion. Denna avdramatisering kan anses framgå i en av intervjupersonernas resonemang:

“- Jo men langning eh ju i slutändan fel, sen kanske det ja blir förstorat hela tiden, tänker på det med alkohol och ungdomar också, de klarar sig.”

Föräldrarnas sätt att samtala om alkohol kan tänkas hänga ihop med deras egna uppväxtförhållanden. Vidare så framgår det i intervjuerna en känsla av att trots att föräldrarna vet att deras agerande är fel så ser dom ganska lätt på sitt agerande då det ‘bara’ är alkohol.

En av intervjupersonerna beskriver följande:

“- Till exempel min mamma vet ju om, alltså min dotters mormor, hon är väl mer orolig än mig men som sagt min mamma vet ju om hur jag var så det kanske inte är så konstigt att hon är den som är orolig.”

Det är inte bara Weibull (2012 s. 49) och Roche et al. (2012, s. 6) som diskuterar hur sociala normer i samhället påverkar synen på ungdomar och alkohol, även Jones och Francis (2015, s. 159) skriver hur forskningsresultat visat på att det finns tendenser till att det är socialt accepterat att föräldrar köper ut alkohol till sina ungdomar. Mattick et al. (2018 s. 7) beskriver också att föräldrarna har ett stort ansvar kopplat till de attityder som finns i samhället gällande langning av alkohol. Föräldrar är en grupp som behöver informeras och ta sitt ansvar gällande langning av alkohol och ungdomars alkoholkonsumtion påverkar ungdomens välmående. Intervjupersonerna beskriver att även om de är medvetna om att alkohol är skadligt så beskrivs tonårsperioden som en tid där ungdomar testar gränser samt börjar intressera sig för alkohol. En intervjuperson beskriver:

“- Vi har väl alla varit i kontakt med alkohol i våra ungdomsår och det är något som varje person på ett eller annat sätt kommer att få uppleva, antar jag.. Detta hör ungdomen till men behöver inte leda till men för livet”.

Detta synsätt går att jämföra med Jongenelis, Johnston och Staffords (2018, s. 2281) forskning som förklarade att föräldrar som köpte ut alkohol till sina ungdomar i större grad valde att bortse från olika rekommendationer och eventuella skador som ungdomar kan få när de konsumerar alkohol i en tidig ålder. Att föräldrarna väljer att bortse från detta när de tar beslutet att köpa ut alkohol till sin ungdom går att jämföra med Sykes och Matzas (1957 s. 667) neutralisationsteknik förnekande av offer. Denna neutralisationsteknik innebär att individen tar ansvar för sina handlingar men att de förnekar att någon blir ett offer eftersom vissa föräldrar väljer att bortse från de rekommendationer som senare kan påverka deras ungdomars hälsa.

8.4 Huvudtema: Brottslig handling

Utifrån kriterierna för att delta i studien så behövde föräldern vara medveten om att det var en brottslig gärning att köpa ut alkohol till sin ungdom. Intervjufrågorna har därför inte varit av karaktären ifall föräldrarna är medveten om att det är ett brott, utan det har vi utgått ifrån att dom är i frågorna. Mönster som vi har kunnat identifiera angående föräldrarnas syn på den brottsliga gärningen är att de har tagit aktiva val att köpa ut alkohol till sin ungdom där man trots vetskapen om att det är inte bra för ungdomar och att det är olagligt, ändå har valt att göra det utifrån olika motiveringar. En intervjuperson berättar:

“- Alltså jag tänker nog inte att det är olagligt där och då, eftersom JAG får ju köpa alkohol och så, men såklart så vet jag ju om att det inte är rätt det jag gör. Men tänker att jag är nog inte ensam heller om att resonera på det sättet. Det finns nog många andra som tänker likadant”.

Roche Steenson och Andrew (2012 s. 6) nämner att en av de största källorna till att ungdomar får tag i alkohol idag är via föräldrar och för att en förändring ska kunna äga rum gällande det i samhället så behöver attityderna kring agerandet ändras. Folkhälsomyndigheten (2016 s. 7) förklarar också att föräldrar är en av de grupper som köper ut mest alkohol, även om den största gruppen oftast är vänner eller äldre syskon. Folkhälsomyndigheten (2016, s. 6) beskriver att föräldrarna är den gruppen som är viktigast att fokusera insatser mot för att ändra synen på langning av alkohol i samhället. Under intervjuerna lade vi märke till hur föräldrarnas attityder till langning och huruvida de anser att det är acceptabelt påverkade deras egna val gällande att köpa ut alkohol till sin ungdom. Intervjupersonerna beskriver att de är medvetna om att det är

olagligt, men även om de i vissa fall anser att det är olämpligt så väljer de att bortse från den värderingen utifrån andra omständigheter. En av intervjupersonerna beskriver följande.

“- Ja värdering, alltså det är väl kanske att det såklart inte är bra, samtidigt så köper jag ut alkohol så den värderingen kanske inte spelar någon roll?”

Cohen & Felson (1979, s. 590) beskriver rutinaktivitetsteorin där tre olika faktorer tillsammans utgör en möjlighet för att ett brott ska kunna begås, dessa faktorer är 1. En motiverad förövare, 2. Avsaknad av kapabla väktare och 3. Lämpliga objekt. Attityderna kring föräldrars agerande i detta sammanhang påverkas av huruvida de anser att de vill köpa ut alkohol till sina ungdomar, alltså huruvida de är en motiverad förövare. Roche et al. (2012 s. 6) förklarar även att föräldrarnas vilja att köpa ut alkohol inte bara påverkar deras egna agerande men även de attityder som finns i samhället gällande problemet. En av intervjupersonerna beskriver följande.

“- ..men jag ser inte problemet? jag köper väl ut om jag vill, jag bestämmer vad jag ger till min son och inte, det är inte som att det är någon som kontrollerar när och varför jag köper alkohol”

Citatet ovan beskriver hur en förälder ställer sig till att köpa ut alkohol. Det som framträder är att föräldern inte ser något problem i att köpa ut alkohol och därav kan beskrivas utifrån rutinaktivitetsteorin som en motiverad förövare. En förälder som inte väljer att köpa ut alkohol till sin ungdom kan inte kategoriseras som en motiverad förövare, vilket leder till att brottet inte skulle kunna ske enligt rutinaktivitetsteorin. Roche et al. (2012, s. 1) nämner att information behöver nå ut till allmänheten för att skapa en förändring i deras attityd gällande att köpa ut alkohol till minderåriga. Citatet ovan belyser även att det saknas en social kontroll alternativt en kapabel väktare, vilket gör att föräldern kan köpa alkoholen utan att det kontrolleras vem som egentligen ska ha alkoholen eller att några andra konsekvenser sker. Detta är något som även diskuteras i vissa av intervjuerna vi genomfört. Intervjupersonerna beskriver att de är medvetna om konsekvenserna men inte anser att de brottet är särskilt allvarligt och att detta bidrar till att de kan fortsätta att köpa ut eftersom det är svårt att bevisa langning av alkohol. Två intervjupersoner säger följande:

“- Ja men det är väl eh, att som sagt konsekvenserna kan väl vara att någon annan får veta att vi köpt alkohol, att vi skulle bli dömda för det men jag tänker inte så mycket på det”.

“- Ja men kanske att det finns en attityd att det inte är ett sånt allvarligt brott, som sagt du får ju köpa alkohol sen kanske man inte tänker på att det är fel att ge bort den till någon som inte ska ha den egentligen”.

Roche et al. (2012 s. 6) beskriver att polisen haft svårigheter att upptäcka langning av alkohol vilket även gör det svårt att ertappa förövare som köper ut alkohol till ungdomar. Detta då polisen i många fall inte kan märka av när överlåtandet av alkoholen sker, eftersom detta oftast genomförs på privat mark, alternativt att det även kan vara svårt att etablera vilken relation som den som köper ut alkohol har till personen som får alkohol (ibid.). Roche et al. (2012 s. 6) beskriver även att det ofta saknas vittnen i fall av langning av alkohol alternativt en ovilja bland folk att rapportera langning av alkohol till föräldrar. Roche et al. (2012 s. 6) nämner som sagt att polisen haft problem med att upptäcka denna form av brottslighet, detta kan jämföras med att det saknas en social kontroll som gör det möjligt att stoppa langning av alkohol och därmed agera kontrollant i samhället. I Felson & Cohens (1979, s. 590) rutinaktivitetsteori så beskriver de som tidigare nämnt att ett kriterium för att en brottslig handling ska ta plats så, finns det avsaknad av en kapabel väktare. Polisen kan därför i detta avseende tänkas ha svårt att vara kapabla väktare i brott som langning av alkohol. Den motiverade förövaren i detta fallet föräldern, kan genom det lämpliga objektet det vill säga alkoholen, köpa ut till sin ungdom eftersom det inte finns en kapabel väktare som stoppar en motiverad förövare. En kapabel väktare behöver inte heller vara just en polis utan någon som kan märka brottet och därmed rapportera till polisen. I resultatet från våra intervjuer så beskriver ett flertal personer att deras langning av alkohol inte nödvändigtvis är något som de berättar om för andra. Detta då de är medvetna om att det är en olaglig handling. En av intervjupersonerna beskriver följande.

“Ja det gjorde vi, som sagt varför skulle vi berätta för några andra? Risken finns att de dömer en för det. Det är en sådan sak som är svårt att tvätta bort...det finns ju som sagt en anledning till varför vi inte valt att berätta det för andra. Vi har därför valt att inte prata med andra om det bara, det är vårt beslut i slutändan”.

Intervjupersonen fortsätter:

“- Jo alltså jag vet ju att det är fel... eh men jag valde ju att göra det ändå, jag såg det nog inte som en biggie för min egen del men det var ju inte som att jag skrek det till alla på stan eller sa att den här ölen är inte till mig”’.

Intervjupersonen beskriver att valet att köpa ut alkohol inte är något som den väljer att skylta med utan istället försöker undanhålla för andra, vilket kan grundas i en tanke att intervjupersonen är medveten om att de gör fel. De beskriver även att även om de anser att det är fel att köpa ut alkohol så väljer de ändå att bortse från dessa värderingar. Vissa av intervjupersonerna beskriver att de valt att berätta för andra om att de köper ut alkohol, men att dessa personer ofta är någon inom närmaste kretsen som familjemedlemmar och föräldrar till ungdomens vänner. Detta beskriver några av intervjupersonerna:

“Intervjuare: - Kändes det skönt att ha stöd från andra föräldrar?

IP: - Ja det gjorde det, för de började komma upp i den åldern och då kändes det bra att prata ihop oss”’.

“- Alltså min man vet ju såklart om det, men det är ju för att vi pratar om det såklart med tanke på att vi är två föräldrar”’.

Under intervjuerna så framgår det att intervjupersonerna beskriver att de inte valt att delge övriga personer att de köper ut alkohol, men i de fall när de har det så vänder de sig bara till nära personer som de i slutändan kan lita på. Det skulle även kunnas diskuteras att de bara vänder sig till personer de känner för att de är rädda för att andra skulle kunna rapportera till andra. Till exempel så beskriver Roche et al. (2012 s. 6) som vi nämnt tidigare att langning av alkohol ofta saknar vittnen och att detta kan vara en anledning till varför föräldrar inte vill berätta för andra, i hopp om att det då inte finns några vittnen till deras langning av alkohol som kan anmäla. På så sätt så har föräldrarna även eliminerat andra kapabla väktare än bara polisen, vilket går att jämföra med rutinaktivitetsteorin.

Det skulle dock även kunna diskuteras att anledningen till varför det saknas vittnen hör ihop med de normer och värderingar som finns i samhället gällande synen på langning av alkohol. Som vi nämnt tidigare så förklarar intervjupersonerna att de vet om att deras agerande är en brottslig handling när de langar alkohol men att detta inte stoppar dem från att köpa ut alkohol då de inte anser att brottet är av särskild allvarlig karaktär. Detta kan även jämföras med en av Sykes och Matza (1957, s. 667) neutralisationstekniker, *förnekandet av ansvar*. Denna neutralisationsteknik utgår ifrån att individen rationaliserar sitt beteende genom att lägga över ansvaret på andra faktorer (ibid.). Till exempel kan föräldern lägga över ansvaret och neutralisera sitt beteende genom att tänka att langning av alkohol inte är ett allvarligt brott. Jones och Francis (2015 s. 159) beskriver hur forskning visat att langning av alkohol är något som ofta accepteras av normen i olika kulturer och att detta vägde tyngre än att följa lagen. Intervjupersonerna förklarar att de tänker att normen i samhället är att det är fel att köpa ut alkohol, men att många gör det ändå med tanke på att det blivit så pass normaliserat och avdramatiserat. En av intervjupersonerna resonerar enligt följande.

“- Ja, men normen är väl att du inte ska langa alkohol tänker jag, sen finns det nog många som väljer att göra det ändå”.

Intervjupersonen fortsätter:

“- Ja men de tänker väl att de inte kommer åka fast, eller att de inte tänker på att de gör något fel. Ja att vi i Sverige har en ganska normaliserad syn på alkohol. Så även fast jag utifrån mig själv kan säga att det är fel att langa alkohol så händer det ändå”.

Det skulle kunna diskuteras att det finns andra tankar till varför föräldrarna inte väljer att berätta för andra om deras langning. Utifrån de svaren som vi fick under våra intervjuer så såg vi ett mönster som snarare visade att en förälder som köper ut till sin ungdom är en “dålig förälder” snarare än en brottsling. Detta då inte beskriver någon större rädsla för att åka fast för brott enligt lagstiftningen men istället visar på att man inte vill dömas som en dålig förälder. Intervjupersonerna beskriver följande:

“- Det kanske finns en tanke att man är en dålig förälder om man nu langar alkohol till sina barn, men jag tror som sagt att många föräldrar köper ut alkohol eller ger sina barn alkohol ändå”.

“- Jag tror att normen absolut är att föräldrar inte ska langa...att det är något oacceptabelt, men som sagt att man inte pratar om det eller att... det kanske finns en tanke att man är en dålig förälder om man langar alkohol till sina barn, men jag tror att det säkert som sagt finns föräldrar som langar. Man kanske.. ja inte pratar om det bara”.

Smyth et al. (2010 s. 2) förklarar att olika föräldrar har olika åsikter när det gäller diskussionen kring hurvida de bör köpa ut alkohol till sin ungdom eller inte. Dock så menar Jones & Francis att de attityder som föräldrarna har gällande att köpa ut alkohol eller inte påverkas av sociala normer som finns i samhället. Roche et al. (2012 s. 1-2) beskriver att det behövs mer information gällande langning av alkohol, att anledningen till varför föräldrar i detta fallet inte följer lagen som säger att det är olagligt att köpa ut till ungdomar påverkas av de normer som finns i samhället samt om lagen faktiskt har konsekvenser för förövaren.

En av intervjupersonerna nämner även hur detta dömande av föräldrar som köper ut alkohol kan sprida sig till sociala medier. Vilket kan kopplas till att det redan finns många olika åsikter gällande vad som är rätt och fel i dagens samhälle och att det därför är svårt att navigera vad som är rätt beslut. Intervjupersonen beskriver detta på följande sätt:

“- Att köpa ut alkohol är ju inte bra, det borde väl en förälder om någon veta. Så normen är väl att man inte ska köpa ut för att man utåt sett kanske ska framstå som ordentlig, det finns väl ingen förälder som i andras ögon vill vara oansvarig eller göra fel? Många har så mycket ideér om vad som är rätt och fel i dagens samhälle med så allt man gör är ju fel snart.”

Intervjupersonen förklarar vidare:

“- Ja men sociala medier tänker jag på framförallt, det finns så många nättroll idag som ska är ha åsikter om allt och alla, gör man något som går emot normen i samhället så kanske man uppfattas som en dålig förälder.”

Utifrån citatet ovan och det som framgår i intervjun så beskriver intervjupersonen att det finns en risk att föräldrar kommer dömas oavsett om de köper ut alkohol eller inte och att det är många människor som har åsikter oavsett om de är insatta i situationen eller inte. Utifrån citatet och vad som framkommer i intervjun skulle detta kunna jämföras med en av Sykes och Matzas (1957 s. 667) neutralisationstekniker, *fördömandet av dem som fördömer*. Denna neutralisationsteknik innebär att individen som begår den brottsliga handlingen istället väljer att fördöma de personer som fördömer, till exempel genom att beskylla de som fördömer för hyckleri (ibid.). Denna neutralisationsteknik går att jämföra med svaret från intervjupersonen som vi nämnde ovan eftersom föräldern väljer att neutralisera sitt agerande med att köpa ut alkohol till sin ungdom. Föräldrar kan neutralisera sin brottsliga handling genom att skylla på att andra har så mycket åsikter gällande vad som är rätt och fel och att det finns flera olika anledningar till att vara en "dålig förälder".

9. Diskussion

I diskussionsavsnittet så kommer inledningsvis en sammanfattning av vad vi anser är studiens viktigaste resultat i förhållande till studiens valda syfte och frågeställningar att presenteras. Därefter så kommer metodkritik samt tidigare forskning att lyftas fram.

Studiens syfte var att undersöka bakomliggande orsaker till varför föräldrar förser sina ungdomar med alkohol (langning av alkohol) och hur föräldrarna ställer sig till tanken på deras egna agerande som en brottslig handling. För att besvara syftet så använde vi oss av frågeställningarna: *Hur förklarar föräldrar beslutet att förse sina ungdomar med alkohol?* och *Hur är föräldrarnas syn på att deras egna langning av alkohol till sina ungdomar är en brottslig handling?* En sammanfattning av de svar vi fick på frågorna kommer redovisas nedan.

9.1 Hur förklarar föräldrar beslutet att förse sina ungdomar med alkohol?

Det resultat som vi kunde få fram utifrån de 6 intervjuer som vi genomfört visade att olika anledningar till varför föräldrar köpte ut alkohol. Dessa anledningar grundade sig i tanken att ungdomarna annars skulle få tag i alkohol från andra källor, att de ansåg att de hade chansen att konversera med sin ungdom samt att det fanns en generell syn bland föräldrarna att alkohol var en del av ungdomstiden. Vi kopplade detta till tidigare forskning som även där visade att föräldrar köper ut av liknande anledningar. Mattick et al. (2018 s. 1) beskriver att enligt deras

studie så visar resultatet att en framstående anledning grundar sig i att föräldrarna väljer att köpa ut alkohol eftersom de anser att deras val hindrar sina ungdomar från att råka ut för större skada än om föräldrarna inte köpt ut alkoholen. Även forskning från Smyth et al. (2010 s. 1) beskriver att föräldrarna väljer att köpa ut alkohol eftersom de anser att skadan blir mindre, att det finns en så kallad "harm reduction" i att föräldrarna själva köper ut alkohol till sina ungdomar. Jongenelis et al (2018 s. 2281) förklarar även att det fanns en attityd hos föräldrar som köper ut alkohol att de inte uppmärksammade eller trodde på de negativa konsekvenserna som deras ungdomar kunde utså om de köpte ut alkohol till sina barn. Enligt Ward och Snow (2011 s. 169) så kan svaret på frågan gällande varför föräldrar väljer att köpa ut alkohol också kopplas till att föräldrarna tror att de i slutändan är den bästa källan till alkohol för sina barn. Vi kunde även se hur detta mönster i föräldrarnas beteende gick att koppla till Sykes och Matza (1957) teori om neutralisationstekniker baserat på tidigare forskning och våra intervjuvar. En av de mest förekommande neutralisationstekniker var *förnekandet av skada*, eftersom Sykes och Matza (1957 s. 668) beskriver hur en individ neutraliserar sin brottsliga handling genom att förneka den skada som uppstår i samband med brottet.

9.2 Hur är föräldrarnas syn på att deras egna langning av alkohol till sina ungdomar är en brottslig handling?

I vårt syfte och en av våra frågeställningar så valde vi även att se efter hur föräldrarna ställde sig till att deras agerande var brottsligt. Enligt de intervjuvar vi fick från föräldrarna så beskrev de att de var medvetna om att det var en brottslig handling men att det fanns situationer och omständigheter som gjorde det möjligt för dem att köpa ut alkohol trots att detta stred mot lagen. Till exempel så ansåg föräldrarna att brottet inte var så allvarligt och att det inte fanns några konsekvenser som stoppade dem från att köpa ut alkohol till sin ungdom. Tidigare forskning har också beskrivit hur normer i samhället påverkar langning av alkohol, att det finns åsikter som normaliserar beteendet att föräldrarna köper ut alkohol. Jones och Francis tidigare forskning (2015 s. 158) beskriver hur de anser att det finns ett samband mellan hur mycket en ungdom dricker och föräldrarnas attityd gällande detta, vilket i sin tur ofta påverkas av de normer som redan existerar i samhället gällande langning och alkohol. De menar att föräldrars langning av alkohol är socialt accepterat och att detta väger tyngre än att följa lagen (ibid.). Roche et al. (2012 s. 5) nämner att lagen ska fungera som ett hjälpmedel för att signalera att langning av alkohol inte är acceptabelt men att detta inte behöver betyda att människor följer det lagen säger. Eftersom de påverkas av andra faktorer som till exempel normer i samhället och huruvida förövare kan ertappas (ibid.).

Vi ansåg att detta gick att koppla till Cohen och Felsons (1979) rutinaktivitetsteori, då denna teori beskriver att en brottslig handling sker om det finns 1. En motiverad förövare, 2. ett lämpligt objekt och 3. Avsaknad av kapabla väktare. Det kan som sagt diskuteras att en förälder som köper ut alkohol gör detta utifrån följande kriterier. Att föräldern är motiverad att köpa ut alkohol till sin ungdom, att de har tillgång till ett lämpligt objekt alltså att de får tillgång till alkohol samt att det saknas kapabla väktare, eftersom de inte berättar om sin brottsliga handling samt att polisen har svårt att upptäcka om föräldrar köper ut alkohol till sin ungdom eller inte.

9.3 Egen reflektion

Som sagt så beskriver Mattick et al (2018 s. 8) att det skulle behövas ytterligare forskning i ämnet kring varför föräldrar väljer att köpa ut alkohol till sin ungdom. Vi anser att det även skulle kunna gå att diskutera att de olika kriminologiska teorierna påverkar varandra. Föräldrar kan ha olika anledningar till varför de anser att det är acceptabelt att köpa ut alkohol till sina ungdomar. Detta kan dock påverkas av att tillfället ges för dem att köpa ut alkohol, baserat på att det inte några större konsekvenser av deras beteende, vilket vi tidigare diskuterat utifrån rutinaktivitetsteorin. Ett av kriterierna för att rutinaktivitetsteorin enligt Cohen och Felson (1979) ska gå att tillämpa är att det finns en motiverad förövare. Vad gör föräldern till en motiverad förövare? Hur går deras tankeprocess? Vi har utifrån vårt resultat sett att det finns tendenser till att föräldrarna rationaliserar sin brottsliga handling med hjälp av olika neutralisationstekniker utifrån Sykes och Matzas (1957) teori. Vi anser att det går att diskutera att föräldrarna blir motiverade eftersom de kan lyckas skylla sin brottslighet på andra omständigheter och därmed rättfärdiga deras beslut att köpa ut alkohol till sina ungdomar. Det skulle även kunna diskuteras att föräldrarna påverkas av de normer och värderingar som finns i samhället, som även där möjliggör deras agerande att köpa ut alkohol. Om normen visar att langning av alkohol är socialt accepterat i samhället.

9.4 Metodkritik

Schreier (2012, s. 2) beskriver att inom den kvalitativa innehållsanalysen så är det upp till den som genomför analysen att tolka materialet. Utifrån detta kan man konstatera att olika personer kommer att tycka olika delar i materialet är olika relevant. Schreier (2012, s. 58) beskriver att kvalitativa data ofta innehåller stora mängder data att analysera, detta gör att det är svårt att vara säker på att all relevant information har tagits med då den som analyserar datamaterialet väljer vad som är relevant. I studiens resultatdel så redovisas våra 4 teman från intervjuerna

som vi knutit samman till teorin om neutralisationstekniker, rutinaktivitetsteorin och tidigare forskning. Detta är en inriktning vi har valt för att förstå varför föräldrar förser sina ungdomar med alkohol (langning av alkohol) och hur föräldrarna ställer sig till tanken på deras egna agerande som en brottslig handling. Eftersom den kvalitativa innehållsanalysen som ovan nämnt är en tolkning som vi har gjort så kan det anses finnas en risk för hemmablindhet i materialet, vilket kan ses som en nackdel med denna metod.

9.5 Förslag till fortsatt forskning

Syftet med denna uppsats var att undersöka bakomliggande orsaker till varför föräldrar förser sina ungdomar med alkohol och hur föräldrarna ställer sig till tanken på deras egna agerande som en brottslig handling. Vårt valda syfte lämnar utrymme till fler infallsvinklar inom ämnet. Förslag på vidare forskning skulle kunna vara att undersöka om det finns någon skillnad på föräldrars bakomliggande orsaker till langning av alkohol och deras syn på sitt egna agerande som en brottslig handling kopplat till manliga och kvinnliga föräldrar, ålder eller vilken stad man bor i. Smyth et al. (2010 s. 6) beskriver att de i deras studie studerade hur föräldrar som bor i olika städer ställer sig till att köpa ut alkohol till sina ungdomar, där det visade sig att storstäder som Dublin var mer liberala i frågan. Man skulle även kunna studera varför föräldrar väljer att inte förse sina minderåriga ungdomar med alkohol och hur de föräldrarna ställer sig till tanken på andras agerande som en brottslig handling och sätta det i perspektiv till denna uppsats.

10. Litteraturförteckning

Ahrne, G. & Svensson, P. (2015). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.8-15). Malmö: Liber.

Andréasson, S. (red.) (2001). *Kris i alkoholfrågan: nya villkor för folkhälsa och välfärd*. (1. uppl.) Stockholm: Hjalmarson & Högberg.

Barnombudsmannen. (2005:05) *Drogfri tid - En undersökning om ungdomars vanor och attityder till fritid och droger*. Hämtad: 2019-05-19

URL:https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/systemimporter/publikationer2/drogfri_tid_2005.pdf

Bryman, A. (1997). *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2.uppl.) Malmö: Liber.

Cohen, L.E., & Felson, M. (1979). Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach. *American Sociological Review*. 44 (4) S.588-608. DOI: 10.2307/2094589

Ekeröth, E. (2013) Unga hjärnor skadas av alkohol. *Accent*. Från: <http://www.accentmagasin.se/forskning/ungas-hjarnor-skadas-av-alkohol/>

Eriksson-Zetterquist, U. & Ahrne, G. (2015). Intervjuer. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.34-54). Malmö: Liber.

Folkhälsomyndigheten. (2016). *Slutredovisning av informationsinsatsen TÄNK OM avseende langning av alkohol till minderåriga*. Hämtad 2019-05-19 från:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/75d42983a01b45e09fe8b0f0fe82af30/slutredovisning-tank-om-2010-2015.pdf>

IQ (u.å.). *Bjuda hemma?* Hämtad 2019-05-18 från: <https://www.iq.se/tonarsparloren/bjuda-hemma/>

Jongenelis, M.I., Johnston, R., & Stafford, J. (2018). Factors Associated with Parents' Belief in the Appropriateness of Providing Alcohol to their Child. *SUBSTANCE USE & MISUSE*, 53(14), S.2281-2290. <http://dx.doi.org/10.1080/10826084.2018.1473433>

Justesen, L. & Mik-Meyer, N. (2011). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Mattick, R.P., Clare P.J., Aiken, A., Wadolowski, M., Hutchinson, D., Najman, J., Slade, T., Bruno, R., McBride, N., Kypri, K., Vogl, L., & Degenhardt, L. (2018). *Association of parental supply of alcohol with adolescent drinking, alcohol-related harms, and alcohol use disorder symptoms: a prospective cohort study*. *Lancet Public Health*, 3(2), S.64-71. doi: 10.1016/S2468-2667(17)30240-2

Polisen (2018). *Langning av alkohol - Lagar och fakta*. Hämtad 2019-05-18 från <https://polisen.se/lagar-och-regler/lagar-och-fakta-om-brott/langning-av-alkohol/>

Polisen (2019). *Langning av alkohol - Polisens arbete*. Hämtad 2019-05-20 från <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/langning-av-alkohol/>

Rienecker, L. & Stray Jørgensen, P. (2018). *Att skriva en bra uppsats*. (Upplaga 4). Stockholm: Liber.

SFS 2010:1622. *Alkohollag*. Stockholm: Socialdepartementet.

Smyth, B.P., Darker, C.D., Donnelly-Swift, E., Barry, J.M., & Allwright, S, P.A. (2010). A telephone survey of parental attitudes and behaviours regarding teenage drinking. *BMC Public Health*, 10 (1), S.297-104, doi:<https://doi.org/10.1186/1471-2458-10-297>

SOU. (2004) *Var går gränsen?* Elanders Gotab AB.

Svensson, P. & Ahrne, G. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. Ahrne, G. & Svensson, P. (Red), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.17-31). Malmö: Liber.

Sykes & Matza, (1957). *Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency*
https://www.jstor.org/stable/2089195?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents

Systembolaget (u.å.). *Vad är langning?* Hämtad 2019-05-18 från:
<https://www.omssystembolaget.se/barn-och-unga/tonarsforaldrar/vad-ar-langning/>

Schreier, M. (2012). *Qualitative content analysis in practice*. Los Angeles, [Calif.]: SAGE.

Thomsson, H. (2010). *Reflexiva intervjuer*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning [Elektronisk resurs]*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Vetenskapsrådet. (2019). *Så bedöms ansökningarna. Forskare granskar forskare - peer review*. Hämtad 2019-06-01 från: <https://www.vr.se/utlysningar-och-beslut/bedomning-av-ansokningar/sa-bedoms-ansokningarna.html>

Ward, B.M., & Snow, P.C. (2011). Parents' plans to supply their adolescents with alcohol. *AUSTRALIAN JOURNAL OF PRIMARY HEALTH*, 17(2), S,169-174
doi:10.1071/PY10039

Weibull, L. (2012). Alkoholvanor och alkoholopinion. I Fahlke C (red.), *Handbok i missbrukspsykologi*. (s.49-64). Malmö: Liber.

YLE (2018). *Vanligare än man tror att föräldrar langar - men minderåriga ska inte alls dricka alkohol*. Hämtad 2019-05-18 från: <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/12/15/vanligare-an-man-tror-att-foraldrar-langar-men-minderariga-ska-inte-alls-dricka>

11. Bilagor

I detta avsnitt presenteras studiens bilagor som består av dels en intervjuguide med tre teman och 14 frågor. Avsnittet innehåller även ett informationsbrev som vi publicerade på Facebook inför genomförandet av studien.

11.1 Intervjuguide

Normer och värderingar

- Beskriv din syn av normer i samhället gällande langning av alkohol
- Beskriv vilka normer du anser går att koppla till alkohol och langning från föräldrar
- Har du några värderingar gällande langning? Vad är det i så fall?

Varför köper du ut?

- Hur ofta köper du ut alkohol till din ungdom?
- Varför köper du ut alkohol till din ungdom?
- Finns det enligt dig några konsekvenser av att köpa ut alkohol och vad är i så fall dessa?
- Hur brukar du resonera när din ungdom kommer till dig och ber om alkohol? Vad är din reaktion?
- Vet andra om att du köper ut alkohol till din ungdom, isåfall vem?
- Vilka känslor väcks när du köper ut alkohol till din ungdom?
- Vad är din syn på langning? Vad är din syn på ungdomar och alkohol?

Den brottsliga gärningen:

- Är langningen av alkohol till din ungdom något du talar om med andra personer i din närhet eller något du är tyst om? Varför?
- När du köper ut alkohol till din ungdom, hur går din tankeprocess då eftersom det är olagligt? Är detta något du tänker på?
- Hur ser du på att langning av alkohol är ett brott?
- Finns det något mer du vill tillägga gällande varför du köper ut alkohol till din ungdom?

11.2 Informationsbrev till deltagare

Hej!

Vi är två kriminolog-studenter på en Högskola i Sverige som ska genomföra en studie om alkohol och langning i samband med vår C-uppsats och vi söker deltagare till studien som vill dela med sig av sina egna erfarenheter och åsikter inom ämnet.

För att delta önskar vi att du uppfyller några kriterier som behövs för att du ska vara relevant till studiens syfte. Dessa är:

- Du är en förälder.
- Du köper ut alkohol till din ungdom.
- Du vet om att det är en brottslig handling.

Då både vi (och du som deltar) vet om att det är en brottslig handling att köpa ut alkohol så har vi självklart dina personliga uppgifter i beaktning i studien och du kommer att vara helt anonym i ditt deltagande. Mer info om vad ditt deltagande innebär får du om du kontaktar oss.

Tack så länge, hoppas att vi hörs!

Har du några frågor? Skulle du vilja delta i studien? Maila:
emelie.stromberg.cop12b@gmail.com